

Raphael Lataster

Onko Uusi Testamentti todella kirjoitettu alun perin kreikaksi?

Sisäistä ja ulkonaista todistusaineistoa siitä, että Uusi Testamentti on kirjoitettu alun perin arameaksi nimellä Peshitta

Ilmestyskirja 1:8

Minä olen Aleph ja Tau, alku ja loppu, sanoo Herra Jumala, joka on ja joka oli ja joka tuleva on, Kaikkivaltias.

Sisältö

Esipuhe

Johdanto

1. Jakautuneet sanat -- kiistämätöntä todistusaineistoa siitä, että UT on kirjoitettu alunperin arameaksi

2. Osittain jakautuneet sanat

3. Runoutta ja sanaleikkejä

4. Seemiläisiä idiomeja

5. Erilaisia todisteita -- vähäisempiä variantteja, lainasanoja, kieliopillisesti huonoa kreikkaa ym.

6. Historialliset (ulkoiset) todisteet

7. Kreikankielisen Uuden Testamentin ristiriitaisuudet todistavat Peshittan olleen alkuperäinen UT

8. En osaa arameaa, mitä toivoa minulla on?

Erikoisaihe 1 — Kreikankielisen UT:n kreikka ei ole koine kreikkaa

Erikoisaihe 2 — Kumoamme väitteet, joiden mukaan UT olisi kirjoitettu alunperin muinaissyriaksi

Erikoisaihe 3 — Yeshuan sukuluettelon käänkösvirheistä

Erikoisaihe 4 — Raamatun sanaparit ja koodit osoittavat, että UT kirjoitettiin alun perin arameaksi ja että se on Jumalan henkeyttämä

Lukujen 1-7 alaotsikot

Liite A — UT:n kreikankielisen alkuperän eksyttävä luonne

Liite B — Johdanto Lamsan raamatunkäännökseen

Liite C — lukijoiden kommentteja

Liite D — Aramaeankielinen Peshitta pelastaa monien uskon

Liite E — Lamsan perhe suosittelee tätä kirjaa

Liite F — Huomautuksia seuraavia laitoksia varten

Esipuhe

Uusi ja voimallinen väline tuomaan esiin todistusaineistoa siitä, että Uusi Testamentti kirjoitettiin alun perin arameaksi

Olen halunnut kirjoittaa muutaman sanan kollegastani ja arameankielen tutkijatoveristani Raphael Latasterista ja hänen uudesta kirjastaan 'Was the New Testament Really Written in Greek?' ['Onko Uusi Testamentti todella kirjoitettu alun perin kreikaksi?'] Olen kirjoittanut itse kaksi kirjaa tästä aiheesta ja voin vilpittömästi todeta, että parempaa ilmaista aineistoa aiheesta niin yksityiskohtien kattavuuden kuin tasonkin suhteen ei ole tällä hetkellä internetissä saatavilla. Kirja sisältää paljon omaa tutkimusaineistoani, samoin Paul Younanin ja monien muidenkin aineistoa aiheiden mukaisesti esitettynä. Raphael on lisäksi onnistunut yhdistämään kaikki nämä esimerkit asiantuntevasti yksinkertaisella ja kertovalla tyylillään, niin että ei jää epäilystäkään siitä, etteikö arameankielinen Uusi Testamentti Peshitta ole todellakin se alkuperäinen käsikirjoitus, jota kristityt ja nasarealais-messiaaniset juutalaiset ovat jo kauan etsineet.

On myönnettävä, että kun Raphael päättää tutkia jotain aihetta, hän ei tosiaankaan tyydy esittämään vain joitakin esimerkkejä ja jättämään loput lukijan mielikuvituksen varaan. Sen sijaan Raphael sukelta arameankielisen Uuden Testamentin syvyyksiin ja tarjoaa *kymmenittäin esimerkkejä kustakin lajityypistä*. Kun selaat läpi pelkästään sellaiset alaotsikot kuin "jakautuneet sanat" ja "osittain jakautuneet sanat", huomaat, mitä tarkoitan. Esimerkit seuraavat toistaan tiiviiseen tahtiin niin että lopulta muodostuu oikea todisteiden vyöry. Ja kun yksi aihe on käsitelty perusteellisesti, Raphael tekee saman seuraavan tutkimuksen kohteen kanssa ja samoin seuraavan kanssa yhä uudestaan ja uudestaan.

'Onko Uusi Testamentti todella kirjoitettu alun perin kreikaksi?' on kirjoitettu lisäksi välttämättä tieteellistä "slangia" ja hämmentävää kieliopillista terminologiaa temmaten maallikon mukaansa siltä tasolta, millä hän on ja kuljettaen hänet selviin ja jännittäviin syvyyksiin, mikä on mahdollista ainoastaan silloin, kun kirjoittaja ymmärtää Y'shuan ja hänen opetuslastensa äidinkieltä. Sinun ei toisin sanoen ole tarvinnut suorittaa loppututkimusta voidaksesi käyttää aineistoa, joka tekee todella oikeutta sille mittavalle todistusaineistolle, joka puoltaa käsitystä, jonka mukaan Uusi Testamentti on alun perin kirjoitettu arameaksi. Haluan myös tuoda esiin sen tosiasian, että Raphael on tarkistanut ja varmistanut omantunnontarkasti kaikki kieliopilliset väitteensä puhumattakaan siitä,

että hän on vertaillut omaa tutkimustaan minun ja muiden alan tutkijoiden aineistoihin.

Lopuksi tahtoisin sanoa, että 'Onko Uusi testamentti todella kirjoitettu alun perin kreikaksi' käsittelee myös alueita, joita en ole koskaan nähnyt käsiteltävän varsinaisesti muualla, mikä laajentaa valtavasti kirjan aiheesta yleensä antamaa kuvaa. Olemme esim. Peshitta.org:issa tienneet jo jonkin aikaa pastori Bauscherin erinomaisesta panoksesta arameankielisen Uuden Testamentin kooditutkimuksessa. Kuitenkin nimenomaan tämä Raphaelin materiaalinvalinta yhdistettynä hänen erinomaisiin selityksiinsä on ikäänkuin ylimääräisenä kuorrutuksena hänen joka suhteessa erinomaisessa tutkielmassaan.

Omalta osaltani voin ilomieliin suositella kirjaa 'Was the New Testament Really Written in Greek?' ['Onko Uusi testamentti todella kirjoitettu alun perin kreikaksi?'] ja uskon myös, että siitä tulee tärkeä lähde seemiläisten kielten tutkijoille tulevina vuosina. Tutkielma toimii erityisesti erinomaisena johdatuksena ja käsikirjana niille, jotka ovat aloittamassa opintoja näistä suurista ja hätkähdyttävistä aiheista koskien alun perin arameaksi kirjoitettua Uutta Testamenttia. Kirjan internet-versio on välttämätöntä (ja ilmaista!) luettavaa kaikille niille, jotka ovat mahdollisesti kiinnostuneita opiskelemaan lisää Messiaan itsensä käyttämästä kielestä.

Lukekaa ja nauttikaa!

Rauhaa ja siunausta,
Andrew Gabriel Roth
4. syyskuuta 2004

Johdanto

On julkaistu useita suurenmoisia kirjoja, joissa esitetään todisteita sellaisen käsityksen tueksi, että Uusi Testamentti on kirjoitettu alun perin arameaksi. Tekijöistä mainittakoon mm. tri George Lamsa ja tri Rocco Errico. Niille kaikille on yhteistä sekin, että ne eivät ole ilmaisia. Tämä kirja on kuitenkin aivan ilmainen. Voit levittää sitä täysin vapaasti muuttamattomana, ilman tekijän lupaa niin kauan kuin et veloita siitä mitään. Tämä tulee olemaan saatavilla täysin ilmaiseksi jatkossakin.

Matteus 10:8 [Lamsa] "Parantakaa sairaita, puhdistakaa pitalisia, ajakaa ulos riivaajia; ilmaiseksi olette saaneet, ilmaiseksi antakaa."

Toinen suuri ero tämän kirjan ja muiden samaa aihetta käsittelevien kirjojen välillä on kirjan tekijän tunnustuskunta. En kuulu mihinkään tunnustuskuntaan. Ihmisten kirjoittamat teokset ovat usein puolueellisia kirjoittajan uskomusten suuntaan. Useimmat johonkin tunnustuskuntaan kuuluvat ihmiset ovat puolueellisia ja pyrkivät muuttamaan Raamattua niin, että se sopii heidän omiin uskomuksiinsa. Koska minä en kuulu mihinkään tunnustuskuntaan, minä sen sijaan muutan omia uskomuksiani, jotta ne olisivat sopusoinnussa Raamatun kanssa. Siispä voit luottaa siihen, että kun yritän vakuuttaa sinulle, että arameaksi sanotaan jotain, alkutekstissä todella sanotaan niin.

Olen käyttänyt monia tunteja opiskelun ja työn ohella saadakseni tämän kirjan valmiiksi. Pyydän sinua lukemaan sitä avoimin mielin ja kohtelemaan sitä kunnioituksella, varsinkin koska se sisältää jakeita alkuperäisestä Uudesta Testamentista.

Tämän kirjan alkuperäisenä tavoitteena on ollut saada kristittyjen yhteisön käyttöön tätä tarpeellista ja elintärkeää tietoa ilman että kenenkään tarvitsee maksaa siitä senttiäkään. Koska tulen itsekkin taloudellisesti niukoista olosuhteista, voin vakuuttaa sinulle, että ei ole Jumalan tahdon mukaista, että vain varakkailla on mahdollisuus päästä osallisiksi Hänen totuudestaan. Kirja on lisäksi kirjoitettu yksinkertaisella kielellä (ja voit vetää sen johtopäätöksen, etten ole mikään ammattimainen kirjailija [Tähän kirjan suomentaja haluaa huomauttaa, että alkuteksti on korkeatasoista ja mahdolliset puutteet luettakoon suomentajan tiliin.]), vaan se on maallikon maallikoille kirjoittama [kuten suomennoskin].

Tietämykseni aiheesta kasvoi kuitenkin hämmästyttävää vauhtia (kiitos ystävien, jotka ovat omistaneet suuren osan elämästään Jumalan Sanalle) ja kävi selväksi, että tämä kirja ei erotu muista ainoastaan hintansa, vaan myös sisältönsä puolesta. Kaikella nöyryydellä (suurinta osaa sisäisistä todisteista en ole keksinyt itse, vaan monet eri avustajat ovat löytäneet ne/antaneet ne käyttööni), uskon tämän kirjan olevan paras UT:n arameankielistä alkuperää käsittelevä kirja.

Mistä tässä siis onkaan kysymys? Suurin osa ihmisistä uskoo tosiaankin, että Uusi testamentti on kirjoitettu alunperin kreikaksi. Tässä uskomuksessa on kuitenkin eräs pikku ongelma. Sellaisesta ei ole mitään todisteita! Sitä on yksinkertaisesti vain alettu pitää itsestäänselvänä samoin kuin sitä, että Vanha Testamentti on kirjoitettu alunperin hepreaksi (vaikka hepreankielinen Vanha Testamentti ei ollut pitkään aikaan kovin laajalti käytössä). Vaikka Vanhan Testamentin hepreankieliseen alkuperään uskovat ovatkin oikeassa, ovat ikävä kyllä ne väärässä, jotka uskovat, että Uusi Testamentti on kirjoitettu alunperin kreikaksi. Uusi Testamentti on kirjoitettu alunperin arameankielellä, ei kreikaksi. Ja siinä on tosiaankin järkeä. Jeesus, Hänen apostolinsa ja alkukristityt olivat seemiläisiä ja puhuivat seemiläiseen kieliryhmään kuuluvaa aramean kieltä — joka oli Jeesuksen ajan pääkieli. Se, että myöhemmin on löydetty runsaasti kreikankielisiä UT:n käsikirjoituksia ei todista sen enempää UT:n kreikankielisestä alkuperästä kuin se, että kuningas Jaakon käännös Raamatusta on myös laajalti levinyt.

Varsinkin idässä (kristinuskohan on loppujen lopuksi itämainen uskonto) on paljon kristittyjä, jotka uskovat, että Uusi testamentti on kirjoitettu alunperin arameaksi. Mutta he ovat olleet lähinnä hiljaisena vähemmistönä. Nyt on aika korottaa äänemme ja esittää todisteemme. Siitä ei todellakaan ole mitään todisteita, että UT olisi kirjoitettu alunperin kreikaksi (paitsi naurettavaa "käsikirjoitustodistusaineistoa" ja joidenkin "kirkkoisien" mielipiteitä), mutta sen sijaan on valtavasti todisteita siitä, että UT on todellakin kirjoitettu alunperin arameaksi.

Tämä kirja tuo esiin monia kreikankielisen UT:n virheellisyyksiä ja ristiriitaisuuksia, jotka ratkeavat arameankielisen UT:n avulla. Kirjassa kerrotaan monista kreikankielisten UT:n käsikirjoitusperheiden sisältämistä tekstivarianteista, jotka selittyvät Peshittan avulla. Kirja kertoo myös siitä, miten kreikankielisten UT:n käännösten virheellisyydet ovat johtaneet sekaviin uskomuksiin verrattuna arameankielisen UT:n kristallinkirkkaisiin opetuksiin. Kirja selittää monet niistä Jeesuksen sanonnoista, joita seemiläisiä kieliä tuntemattomat eivät ole käsittäneet oikein. Kirja näyttää, miten alkuperäinen arameankielinen UT on säilyttänyt Jeesuksen runolliset ilmaisut hänen opetuksessaan. Kirja saattaa jopa pelastaa uskosi.

Olen saanut sähköpostia kristityiltä, jotka olivat pettyneet täynnä ristiriitaisuuksia oleviin kreikankielestä käännettyihin Raamattuihinsa, jotka sanoivat, että kaikki tämä tieto on antanut heille lopultakin rauhan. (Kirja on julkaistu alun perin artikkelisarjana useilla eri Peshittaa alkuperäisenä Uutena Testamenttina pitävillä kotisivuilla.)

Toivon, että tämä kirja auttaa kasvuasi kristittynä ja lisää todellisen Jumalan Sanan ymmärrystäsi.

Kiitokset: Työskennellessäni tämän projektin parissa sain suurimman osan sisäisestä todistusaineistosta monilta eri ihmisiltä. Sain suurimman osan siitä tunnetulta Peshittan kääntäjältä ja arameankielen asiantuntijalta Paul David Younanilta (joka on myös valvonut, toimittanut ja tarkistanut suurimman osan kirjasta), jonka avusta haluan esittää mitä lämpimimmät kiitokseni. Suuret kiitokset haluan esittää myös veljelleni Andrew Gabriel Rothille, joka on arameankielen ja hepreankielen asiantuntija ja entinen Aramaic Bible Societyn avustaja, joka on ollut todella suureksi avuksi tämän kirjan laatimisessa ja jolta olen saanut myös paljon todistusaineistoa. Suuret kiitokset myös seuraaville, joita ilman tämä kirja ei olisi ollut mahdollinen: Larry Kelseylle, tri James Trimmille, Steve Carusolle, Joseph Vielille, Rob Vanhoffille, tri George Lamsalle, Glenne David Bauscherille, Valentin Sanz Gonzalezille, monille raamatturiitikoille, joilta olen saanut kreikankielisen tekstin sisältämiä ristiriitaisuuksia (joiden osoitamme puuttuvan Peshittasta) ja tietenkin Y'shualle (Jeesukselle/Joosualle) itselleen. Jos joku on jätetty mainitsematta, pyydän anteeksi — olkaa vain tyytyväisiä siitä, että olette auttaneet tämän kattavan kirjan tekemisessä, joka tuo ihmiset lähemmäs todellista Jumalan Sanaa.

Huomautuksia:

Kuva — Kansikuva on Alef ja Tau (aramaankielen ensimmäinen ja viimeinen aakkonen) estrangelokirjoituksella — sillä aramean kirjoituksella, jolla Peshittan uskotaan kirjoitetun. Koska se on arameaa, se luetaan oikealta vasemmalle.

Raamatunkohdat — ellei toisin mainita, raamattuviitteet on yleensä suomennettu Lamsan versiosta, joka on kaikkein luotettavin englanninnos koko Peshittasta.

Zorba — kirjassa käytetään nimitystä "Zorba" niistä ihmisistä, jotka käänsivät arameankielisen UT:n kreikaksi, koska se on kätevämpi ilmaus kuin "ne, jotka käänsivät arameankielisen UT:n kreikaksi". Emme halua mitenkään halventaa ilmauksella kreikkalaisia — "Zorba" on yksinkertaisesti vain helpompi sanoa, varsinkin kun emme tiedä keitä nämä kääntäjät olivat.

Pyhät nimet — en usko, että joudut helvettiin, jos käytät nimiä "Jeesus" tai "Jumala", vaikka tiedätkin, että ne eivät olleet alkuperäiset nimitykset. Uskon kuitenkin, että jos me tiedämme oikeat nimet, voisimme yhtä hyvin käyttää niitä. Niinpä näet minun usein käyttävän Jeesuksesta ja Jumalasta heidän heprean- ja/tai arameankielellä lausuttuja nimiään. Nimeä Yeshua (aramaia ja hepreaa) käytetään Jeesuksesta puhuttaessa ja nimityksiä Alaha (aramaia) ja Eloha (hepreaa) käytetään Jumalasta puhuttaessa.

Suoraan sanoen — Huomatkaa, että kirjoittajalla ei ole mitään aikomusta loukata ketään ihmistä tai ihmisryhmää. Jos ehkä saatankin kuulostaa tuomitsevalta sanoessani että se-ja-se kirkko on tehnyt näin, sen tarkoituksena ei ole loukata, se on vain tosiasia. Jos sanon, että se-ja-se jae Peshittassa saattaa vaikuttaa oppiin, tarkoituksena ei ole tuputtaa omia mielipiteitäni, sekin on vain faktaa. Rehellisyyden ja totuudellisuuden ongelmana on, että ihmiset saattavat loukkaantua hyvin helposti. Älkää loukkaantuko mistään kohdasta tässä kirjassa, sillä se ei ole tarkoitus.

Yhteydenotot -- Jos haluat kysyä jotain, kehua jotain, antaa lisätietoja, kritikoida, todistaa, lähettää tappouhkauksia jne., minulle voi lähettää sähköpostia osoitteeseen peshitta_enthusiast@hotmail.com Suomennoksesta voi lähettää palautetta osoitteeseen arvi@arvioikka.com

Sivusto — Osoitteessa <http://www.aramaicpeshitta.com> on tämän kirjan viimeisin versio, muuta

Peshitta-materiaalia ja ilmaisia välineitä erilaisten arameankielisten, hepreankielisten, kreikankielisten ja englanninkielisten Raamattujen tutkimiseen.

Jakautuneet sanat -- vastaansanomattomia todisteita siitä, että Peshitta on alkuperäinen UT

Aloitamme tutkimuksemme eräällä kaikkein vakuuttavimmista todistetyypeistä: jakautuneista sanoista.

Jakautuneet sanat ovat erityisen arvokkaita tutkijoille, jotka kannattavat käsitystä, jonka mukaan UT on kirjoitettu alunperin arameaksi, koska ne osoittavat, että aramea on edeltänyt kreikkalaista käännöstä; ja osoittavat, miten kreikankieliset variantit ovat tulosta arameankielisen alkutekstin erilaisista käännösvaihtoehdoista; ja ratkaisevat usein UT:n säännöttömyyksiä/virheellisyyksiä/ristiriitaisuuksia tarjoamalla oikeammat vaihtoehdot.

Jakautuneet sanat ovat polyseemisiä eli monimerkityksellisiä sanoja. Polysemian merkitys todistettaessa, että UT on kirjoitettu alun perin arameaksi eikä kreikaksi ja että Peshitta on lähinnä alkuperäistä oleva Raamattu, on suorastaan hätkähdyttävää. Laajemmassa merkityksessä jakautuneet sanat eivät rajoitu vain yhden arameankielisen sanan tai juuren jakaantumiseen kreikkalaisiksi varianteiksi. Sanojen jakaantumista tapahtuu myös siten, että kreikkalaiset kääntäjät ovat selvästikin sekoittaneet kaksi samalla tavoin kirjoitettua arameankielistä sanaa, joka on puolestaan johtanut kreikankielisiin variantteihin. Niitäkin voidaan kutsua jakaantuneiksi sanoiksi samoin kuin esimerkiksi sellaisia tapauksia, joissa variantti on aiheutunut arameankielisen idiomien erilaisista käännösvaihtoehdoista. Siinä tapahtuu seuraavaa:

Kun vertaillaan erilaisia kreikankielisen UT:n käsikirjoituksia ja /tai noiden käsikirjoitusten englanninnoksia, ilmenee monia eroavuuksia. Joskus on eri käsikirjoitusten sisältämissä jakeissa ainoastaan yhden sanan eroavuus. Perustapauksissa kreikankielisissä teksteissä esiintyy (esimerkinomaisesti) sana "Y" ja toisissa taas sana "Z". Tämä yksi sana muuttaa useinkin jakeen merkityksen, niin että tällaiset variantit ovat melkoisen tärkeitä. Oletetaan nyt, että jossain käsikirjoituksessa onkin tuollainen sana, joka tunnetaan "X:nä". Oletetaan lisäksi, että tuo sana on jotain toista kieltä, muinaista seemiläistä kieltä ja että "X":n merkitys voidaan kääntää tarkoittamaan "Y:tä" tai "Z:aa"! Kumpi käsikirjoitus on luotettavampi? Sekö, jossa on "Y" vai se, jossa on "Z" tai "X"?

Tietenkin "käsikirjoitus X" on ilman muuta parempi kuin "käsikirjoitukset Y ja Z" ja on myös selvää, että sekä "käsikirjoitukset Y että Z" on käännetty "käsikirjoituksesta X", koska "käsikirjoitus X" on sattumoisin kirjoitettu toisella kielellä ja sattuu olemaan nimenomaan se kieli, jota Jeesus, apostolit ja alkukristityt juutalaiset ja muut seemiläiset kansat käyttivät! On myöskin selvää, että kreikankielisten käsikirjoitusten väliset erot ovat AIHEUTUNEET "X-käsikirjoituksen" erilaisista käännöstavoista. "X-käsikirjoitus" on tietenkin Peshitta, alun perin arameaksi kirjoitettu Uusi

testamentti. Mikä on todennäköisyys, että tällainen ilmiö olisi olemassa vain sattumalta? Entä jos ilmiö esiintyy kahdesti? Sellaista voisi sattuaakin. Entä kolmesti? Viidesti? Alkaa tuntua siltä, ettei tässä olekaan ollenkaan kysymys sattumasta, vai mitä? Entä kymmenen kertaa? Ehkä jo kymmenenennellä kerralla saattaisit ajatella laittavasi kreikankielisen version kokonaan syrjään, varsinkin muunkinlaisten todisteiden valossa (osittain jakautuneet sanat, runous, idiomit jne.) Näitä tapauksia esiintyy niin runsaasti, että sattumaa ei voida enää ottaa lukuun — kaikkia esimerkkejä en pysty edes käsittelemään tässä kirjassa esimerkkien runsauden vuoksi.

Jos selitykseni ilmaukselle "jakautuneet sanat" ei ollut tarpeeksi selvä, katsotaanpa sen miehen laatimaa määritelmää ilmauksesta, joka on keksinytkin sen!

"Kreikankielisen Uuden Testamentin käsikirjoituksissa on PALJON eri variantteja. Käsikirjoitusten kirjoittajat ovat tehneet vuosien kuluessa korjauksia (kuten he ovat otaksuneet niiden olevan), lukeneet väärin sanoja ja luulleet niitä toisiksi sanoiksi tekstejä kopioidessaan ja (joissakin harvinaisissa tapauksissa) sanoja on lisätty tai otettu pois, jotta merkitys sopisi paremmin eri ihmisten opillisiin näkemyksiin. Tänä päivänä käytössämme on teknologiaa, jonka avulla voidaan jäljittää useimpien tällaisten varianttien alkuperä ja selvittää, mistä ne ovat tulleet, mutta silti jotkut näyttävät ikäänkuin ilmaantuneen tyhjästä.

Toisinaan taas koko kreikankielisen Uuden Testamentin tekstikokoelma on jakautunut keskeltä kahteen osaan, niin että toisessa puolikkaassa käytetään toista sanaa ja toisessa puolikkaassa toista. Tällaisista tapauksista käytetään nimitystä "jakautuneet sanat". Ja mikä on hämmästyttävintä, hyvin suuri osa niistä voidaan selittää yhdellä arameankielisellä sanalla, jolle on käännettäessä annettu kaksi erilaista merkitystä." -- Steve Caruso

Huomautus: Asian selventämiseksi esitän jakeita kreikankielestä käännettyistä Raamattuversioista ja luettelen muutamia yleisimpiä Raamattuversioita, joissa tietty lukutapa esiintyy. Näitä esimerkkejä ei pidä käsittää todisteiksi jakautuneista sanoista. Todistusaineisto on kreikankielisissä käsikirjoituksissa. Älkää myöskään antako johdattaa itseänne luulemaan, että koska tietty variantti esiintyy 25 englanninkielisessä versiossa, se on asetettava etusijalle verrattuna varianttiin, joka esiintyy vain yhdessä tai kahdessa englanninkielisessä versiossa jne. Suurin osa suosituista englanninkielisistä versioista on käännetty muutamista samoista kreikankielisistä käsikirjoituksista, joten englanninkielisten käännosten lukumäärä ei ole tärkeä. Se mikä on tärkeää, on että kreikankielisissä käsikirjoituksissa esiintyy kysymyksessä olevia variantteja.

Lähdetäänpä nyt tutkimaan todistusaineistoa!

1. Polttaa vai ylpeillä? - 1. Korinttolaiskirje 13:3

Suomalainen vuoden 1938 raamatunkäännös (jatkossa 38): "Ja vaikka minä jakelisin kaiken omaisuuteni köyhäin ravinnoksi, ja vaikka antaisin ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei olisi rakkautta, ei se minua mitään hyödyttäisi."

Kuningas Jaakon käännos (jatkossa KJV): "And though I bestow all my goods to feed [*the poor*], and though I give my body to be **burned**, and have not charity, it profiteth me nothing."

The International Standard Version (jatkossa ISV): "Even if I give away all that I have and surrender my body so that I may **boast** but have no love, I get nothing out of it.

Versioita, joissa on **burned (poltettavaksi)** tai sen muunnelma: ALT, AMp, ASV, BBE, CEV*, DARBY, Souay-Rheims, ESV*, Geneva, Gods Word, Holman, KJ21, KJV, LITV, MKJV, MSG, NASB*, NIV*, NIV-UK, NKJV*, RSV, TEV, WE (Worldwide English), Webster, Weymouth, WYC (Wycliffe), YLT (Young's Literal Translation), 38, Biblia.

*Tähdellä merkityissä versioissa on alaviite, jossa mainitaan, että varhaisissa käsikirjoituksissa on ylpeillä tai sen muunnos eikä sanaa burn. On huomattavaa, että aleksandrialaisessa NU tekstissä sanotaan myös ylpeillä.

Versioita, joissa käytetään sanaa **boast (ylpeillä)** tai sen muunnosta: ISV, NLT (New Living Translation), Rotherham.

Asia on kuitenkin nyt niin, että aramaeankielinen kantasana **ܒܘܠܐ** voi tarkoittaa 'polttaa', mutta voi tarkoittaa myös 'ylpeillä'. On selvää, että kreikankielisten tekstien ristiriitaisuus viittaa arameankieliseen alkutekstiin. Tässä on tämä jae Peshittasta Paul Younanin kääntämänä:

"And if I give all my possessions to feed {the poor} and if I surrender my body so that I may **boast**, but do not have love, it profits me nothing."

"Ja jos minä annan kaiken omaisuuteni {köyhien} ruokkimiseen ja jos minä annan ruumiini, niin että voin **ylpeillä** siitä, mutta minulla ei ole rakkautta, ei siitä ole minulle mitään hyötyä."

Lukutapa **ܘܒܘܠܐ** (kauchswmai, 'saattaisin ylpeillä') esiintyy sellaisissa kreikankielisissä käsikirjoituksissa kuin `146 Í A B 04833 1739*.

Kilpaileva lukutapa **ܘܒܘܠܐ** (kauqhsomai, 'minä palan'), esiintyy sellaisissa kreikankielisissä käsikirjoituksissa kuin C D F G L 81 1175 1881* ja lukuisilla kirkkoisilla.

Muutamia muita bysanttilaisia kreikankielisiä lukutapoja ovat mm.: **ܘܒܘܠܐ** (kauqhsomai) ('saattaisin palaa') ja **ܘܒܘܠܐ** ('poltettavaksi') lukutavassa 1505.

Tri Bruce Metzger (arvostetuin sellaisen käsityksen puolustaja, että UT olisi kirjoitettu alunperin kreikaksi) huomauttaa, että jälkimmäinen lukutapa on *kieliopillinen hirvitys, jota ei voida pitää Paavalin kirjoittamana*" (B.M. Metzger, *Textual Commentary*, s.498)

Tämä on selvä todiste toinen toisistaan poikkeavien kreikankielisten tekstien juurista.

2. Seuraaja vai kiivas?

38: "Ja kuka on, joka voi teitä vahingoittaa, jos teillä on **kiivaus** hyvään?"

DARBY: "And who shall injure you if you have become **imitators** of that which [is] good?"

NASB: "Who is there to harm you if you prove **zealous** for what is good?"

Raamattuversiot, joissa käytetään sanaa **seuraajia** tai sen muunnoksia: ALT, DARBY, Geneva, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NKJV, Webster, WYC, YLT.

Versiot, joissa käytetään sanaa **kiivas/zealous**, innokas tai sen muunnelmaa: 38, AP, ASV, CEV, Douay-Rheims, ESV, NASB, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, TEV, Weymouth.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana voi tarkoittaa 'olla kiivas', mutta se voi tarkoittaa myös 'matkia'. On selvää, että kreikankielisten tekstien ristiriitaisuus viittaa arameankieliseen alkutekstiin.

Joissakin kreikankielisissä teksteissä on (seuraajia) 1.Piet.3:13:ssa ja toisissa on (kiivas).

Jos ve voisimme osoittaa sanakirjan avulla, että Peshittassa käytetty sana **voit merkitä molempia**, 1.Piet. 3:13:a voitaisiin käyttää tukemaan erinomaisella tavalla sitä näkemystä, että UT on kirjoitettu alunperin arameaksi. Vastaava sana Peshittan tekstissä on 'tanana'.

Katsokaamme Comprehensive Aramaic Lexicon -sanakirjasta, mitä siinä sanotaan sanan juurikoodista ' '

 S

1. Syr zeal (kiivaus)
2. Syr envy (kateus)

 V

021JLAGal to moisten (kostuttaa)

 #2 V

- 011 Syyr to be aroused (olla kiihotettu)
- 012 Syyr **to be zealous** (olla kiivas)
- 013 Syyr b to envy (kadehtia)
- 014 Syyr **b to imitate** (matkia)
- 041 Syyr to come to envy (tulla kadehtimaan)

021 Syyr to arouse someone's zeal (herättää jonkun kiivaus)

051 Syyr to suffer from zeal (kärsiä kiivautta)

031 Syyr to arouse someone's envy (herättää jonkun kateus)

032 Syyr to make to emulate (saada jäljittelemään)

 A

- 1 Syyr zealous (kiivas)
- 2 Syyr champion (urh. mestari)

- 3 Syyr emulator (jäljittelijä)
- 4 Syyr envious (kateellinen)

Tästä syystä esiintyy kreikkalaisia variantteja, jotka eivät näytä ollenkaan samanlaisisilta, paitsi että niissä on '-tai' -pääte. Vaihtoehtoina ovat siis 'mimetai' ja 'zelotai' -- 'jäljittelijöitä' ja 'kiivaita'.

Tekstit, joissa on sana 'mimetai' (jäljittelijöitä) ovat 1550 Stephens Textus Receptus, 1894 Scrivener Textus Receptus ja Byzantine Majority Text.

Aleksandrialaisessa tekstissä on 'zelotai' (kiivas), samoin kuin seuraavissa:

1.Piet. 3:13. Lukee 'olla kiihkeä' 'olkaa jäljittelijöitä' -ilmauksen sijasta. L T Tr A W WH N NA

L=Lachmann 1842, T=Tischendorf 1869, Tr=Tregelles 1857, A=Alford 1849, tarkistettu laitos 1871, W=WORDSWORTH 1856, tarkistettu laitos 1870, WH=Westcott & Hort 1881, N=Collation in progress of Nestle 1927, tarkistettu laitos 1941 (1.). NA=Nestle-Aland 1979 (Aland et al. 1979).

3. **Valta vai peite?** - 1.Kor.11:10

Biblia: "Sentähden pitää vaimon pitämän **voiman** päänsä päällä enkelitten tähden;"

38 "Sentähden vaimon tulee pitää päässään **vallanalaisuuden merkki** enkelien tähden."

KJV: "For this cause ought the woman to have **power** on her head because of the angels."

NLT: "So woman should wear a **covering** on her head as a sign of authority because the angels are watching."

Versiot, joissa on **voima/power** tai sen muunnelma: Biblia, Douay-Rheims, Geneva, KJ21, KJV, Webster.

Versiot, joissa on **covering**, veil tai niiden muunnos: AMP, CEV, GodsWord, NLT, RSV, TEV, WE, Wycliffe.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana "sholtana" () voi tarkoittaa 'voimaa', mutta se voi viitata myös 'peitteeseen'. On selvää, että kreikankielisten tekstien välinen ristiriita viittaa arameankieliseen alkutekstiin.

Miksi sitten toinen kääntäjä käyttää sanaa 'voima' ja toinen sanaa 'peite'? Vastaus riippuu siitä, miten apostoli Paavali ajattelee seemiläisessä viitekehysessä.

Peshitta UT:ssa käytetään sanaa 'sholtana'. Useimmissa tapauksissa sana tarkoittaa tosiaankin 'voimaa' ja niin me voimme ymmärtää, miksi sana saatettaisiin kääntää niin kreikaksi. Sanalla 'sholtana' on kuitenkin toinenkin merkitys: miten voima heijastuu siihen henkilöön, jolla sitä on tai ei ole. Niinpä, jos henkilö on kuningas, hänen kruununsa on hänen peitteensä JA hänen

auktoriteettiutensa/voimansa. Naisen kysymyksessä ollessa hänen huntunsa on sekä hänen auktoriteettinsa merkki että hänen peitteensä alistumisen kontekstissa.

Tässä jakeessa käytetty 'voimaa' merkitsevä kreikankielinen sana on 'exousia', jolla ei alunperin ollut tuota toista merkitystä 'peite'. Tämän väitteen todisteeksi käännyn ehkä laajimman muinaisten kreikkalaisten käsikirjoitusten kokoelman ja missään käytettävissä olevien työkalujen puoleen, joka on the Perseus Project Tufts'n yliopistossa. Heidän interaktiiviset sanakirjansa osoittavat kaikki kreikankielisten sanojen merkitysvivahteet missä ikinä tuo sana esiintyykin kirjallisuudessa eikä tätä 'peite'-merkitystä anneta yhtään ainoaa kertaa:

exous-ia, hê, (exesti) voima, auktoriteetti tehdä jotain, inf., chairein kai nosein e.paresti S.Fr.88.11 codd.; autôi e. ên saphôs eidenai, vrt.; exousian ho nomos dedôke lupa tehdä...; e.poiein, jne.; e.labein, jne.; labôn e.hôste...;epi têi tês eirênês e. rauhan suomalla vapaudella,; obj.gen., e. echein thanatou valta määrätä kuolemasta ja elämästä, Poll.8.86; pragma hou tèn e. echousin alloi valta jonkun yli.,Dio.Oen.57; e.tinos valta, lupa jossain asiassa, tou legein; en megalêi e.tou adikein IBID=au=, vrt. ti=; kata tèn ouk e. tês agônisteôs pätevyuden puutteesta jhk...;abs.,valta, auktoriteetti, E.Fr.784.

2. auktoriteetin, luvan, väärinkäyttö, ylimielisyys, hubris kai e.,vrt. au=,;hê agan e.IBID=au==lr;ametros e. OGI669.51 (iA.D.)

3. Kirj.krit., e.poiêtikê runoilijan vapaus, Str.1.2.17,Jul.Or.1.10b

II.virka, virkavalta, archai kai e.; hoi en tais e.; hoi ene.ontes IDEM=;hoi ep'exousiôn LXXDa.3.2; hê hupatikê e.konsulaatti, jne.;myös hê hupatos e.D.H.7.1;hê tamieutikê e.kvestoriaatti, D.H.8.77; dêmarchikê e., v.dêmarchikos; hê tou thalamou e., Rooman keisarikunnassa, kamariherruus, Hdn.1.12.3.

2. korkeimmat viranomaiset, D.H.11.32; hai e. (kuten me sanomme)viranomaiset, Ev.Luc.12.11,al., Plu.Phil.17.

b. hê e. kunniaa-arvonimenä, POxy.1103 (iv A.D.), jne.

III keinojen, voimavarojen runsaus, exousias epideixis; ploutos kai e., vrt.; endeesterôs ê pros tèn e.; tôn anankaiôn e.; ylenmääräinen rikkaus, opp. ousia, Com.Adesp.25a.5D.

IV. prameus, Plu.Aem.34.

UT:n kreikkalaista alkuperää puolustavat väittävät vastaan sanoen "Mutta tähän on koine kreikkaa eikä klassista kreikkaa", ja se on minunkin käsitykseni. "Koine" syntyi Aleksandriassa Egyptissä käännettäessä Septuaginta HEPREALAISISTA LÄHTEISTÄ. Tätä toista merkitystä EI OLLUT OLEMASSA aikaisemmin ja se tuli sholtana-sanana kahdesta merkityksestä...

Tämä on selvästi sanaleikki, joka perustuu seemiläiseen eikä hellenistiseen merkitykseen. Sanon tämän, koska myös toisella 'valtaa' merkitsevällä sanalla, jota käytetään muualla epistoloissa, ei ole toista merkitystä 'huntu' (#2571-kaluma; kts. 2.Kor. 3:13-16) ja päinastoin (dunatos, hupo, ischus, kratos). Kummassakin tapauksessa Paavalilla olisi ollut riittävästi valtaa käänösprosessissa valita joko pelkästään huntua merkitsevä tai pelkästään valtaa tarkoittava sana aiheuttamatta sekaannusta. Hän ei kuitenkaan tehnyt niin, ja jälleen ongelma on siinä, että kääntäjällä ei ollut kaikkea tätä ymmärrystä asiassa. Hän ei tiennyt muusta kuin että sholtana tuijotti häntä vaativasti alkutekstistä. Muutamaa vuotta myöhemmin, kun toinen kirje saapui hänen seurakuntaansa, oli joko kääntäjän

taito parantunut sillävälin tai hänen tilalleen oli tullut toinen, joka hallitsi kielen paremmin.

4. Hänen lapsensa vai hänen tekonsa? -- Matteus 11:19 / Luukas 7:35 / Kol.3:6-7

Tämä jakautunut sana on melko hämmästyttävä (ja melko pitkä juttu), koska se ei viittaa ainoastaan sanan arameankieliseen alkuperään kreikankielisten varianttien arameankielisen alkuperän kautta, vaan se tarjoaa myös arameankielisen ratkaisun apologeeteille, jotka puurtavat näiden jakeiden parissa ja paljastaa samalla kreikkalaisten tekstien runsasta vääristelyä. Asiaa monimutkaistaa se omituisuus, että variantti löytyy väärästä jakeesta!

Matt.11:19

Ihmisen Poika tuli, hän syö ja juo, ja he sanovat: 'Katso syömäriä ja viininjuojaa, publikaanien ja syntisten ystävää!' Ja viisaus on oikeaksi näytetty **teoissansa**."

KJV:"The Son of man came eating and drinking, and they say, Behold a man gluttonous, and a winebibber, a friend of publicans and sinners. But wisdom is justified of her **children**."

Luuk.7:35: Ja viisaus on kaikkien **lastensa** puolesta oikeaksi näytetty.

Versiot, joissa on sana **lastensa/children** (kreik. = 'Teknon'), followers, sons tai niiden muunnos Matt.11:19:ssä: DARBY, Douay-Rheims, Geneva, ISV, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NKJV, Webster, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa on **teoissansa/deeds** (kreik. = Ergon), works, actions tai joku sen variantti Matt.11:19:ssä: 38, ALT, ASV, BBE, CEV, ESV, GodsWord, Holman, NASB, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, TEV, WE, Weymouth.

Versiot, joissa on **lastensa/children**, followers, sons tai joku niiden muunnos Luuk.7:35:ssä: 38, ALT, ASV, BBE, CEV, DARBY, Douay-Rheims, ESV, Geneva, Holman, ISV, KJ21, LITV, MKJV, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, Rotherham, RSV, TEV, Webster, Weymouth, Wycliffe, YLT. Versiot, joissa on **deeds**, works, actions tai joku niiden muunnos Luuk.7:35:ssä: Gods Word, WE.

Luukkaan arameankielisessä Peshitta-versiossa käytetään sanaa **בני** (#3234 –

HUOMAA:Sanastollinen konkordanssi on väärin, se ilmoittaa virheellisesti juureksi sanan **בני, kun se todellisuudessa on **בני**)(#23860 'rakentaa').**

Mikä on tämän juuren **בני** ('rakentaa, työt, jne.') merkitys? Kreikkalaiset Luukkaan evankeliumin kääntäjät sekoittivat sanan **בני** sanaan **בן** (#3231), jonka merkitys on 'poika, lapset, jälkeläiset'. He luulivat, että päätettä 'Heh' **בן** käytettiin merkitsemään omistamista (kts.

taulukko 1 kielioppi-osiossa ”possessiivipronominit”) ja että juurisanana oli **בנה**, kun juurena todellisuudessa on **בנא**, jonka päätte ’Alaph’ **א** on jätetty pois ja jossa on päätte **ה** ”Yodh-Heh” merkitsemässä omistusta.

Siinä se on. Yksinkertainen virhe, jonka jokainen arameankielen aloittelija tekee, on aiheuttanut tämän lukutapavariantin.

Siispä lukutavan ei pitäisi olla ”viisaus on... **lastensa** puolesta oikeaksi näytetty”, vaan ”viisaus on oikeaksi näytetty **teoissansa**”.

Raamattu itse antaa tästä todisteen. Katso vastaava kohta Matteus 11:19:ssä, jossa Matteus käyttää erityisemmin ’tekoja’ tarkoittavaa arameankielistä sanaa **מעשיו** (#15080).

Kreikkalaiset/kreikkalainen arameankielisen Luukkaan evankeliumin kääntäjät/kääntäjä käänsivät siis sanan **בנה** väärin ’lapsiksi’, kun se olisi pitänyt kääntää ’teoiksi’.

Älä eksy luulemaan, että Luukas itse olisi tehnyt tämän virheen. On helppo todistaa, että Luukas itse kirjoitti arameaksi ja että teksti oli alun perin oikein kirjoitettu. Mistä me sen tiedämme? Koska kreikankielisissä käsikirjoituksissa on tässä kohden ristiriitaa! Se on merkinä siitä, että ne on käännetty.

Seuraavissa kreikankielisissä versioissa on oikea lukutapa – **S, B, W ja f13**, kun taas seuraavissa käsikirjoituksissa on väärä lukutapa – **B2 C D K L X Delta Theta Pi f1 28 33 565 700 892 1010** ja, mikä ei ole mitenkään hämmästyttävää, myös **MOLEMMISSA** nk. ”muinaissyrialaisissa” käsikirjoituksissa (Cureton & Sinaitic).

Yksityiskohtaisemmin tarkasteltuna...

Aloittakaamme kysymyksesssäolevista kahdesta juurisanasta:

- **בנה** ”Bna” — juuriverbinä se tarkoittaa *rakentaa, tehdä työtä*, substantiivina (esim. Binyan, Bnaya jne.) se merkitsee *rakennus, työ jne.*
- **בנא** ”Bnay” — tarkoittaa *jälkeläinen*

Juurisana 1

Käytettäessä juurisanaa **ܐܘܪܝܫܢܐ** haluttaessa sanoa 'hänen (fem.) työnsä, hänen (fem.) rakennuksensa, rakenteensa jne.' — ja noudatten possessiivipronominien kielioppiosion taulukon 2 sääntöjä — päätte **ܐܘܪܝܫܢܐ** jää pois ja 3.pers. feminiinin päätte **ܐܘܪܝܫܢܐ** liitetään sanan loppuun. Näin saamme sanan **ܐܘܪܝܫܢܐ** — "hänen työnsä, tekonsa, rakenteensa, rakennuksensa jne."

Juurisana 2

Käytettäessä juurisanaa 2 **ܐܘܪܝܫܢܐ** jos halutaan sanoa "hänen jälkeläisensä" — noudattaen possessiivipronominien kielioppiosion taulukon 2 sääntöjä — lisätään sanan loppuun 3.pers. feminiinin päätte **ܐܘܪܝܫܢܐ**. Näin saamme sanan **ܐܘܪܝܫܢܐ** — "hänen jälkeläisensä".

Johtopäätös

MOLEMMAT sanat kirjoitetaan *aivan sattumalta* samalla tavoin! Tämä oli Luukkaan evankeliumin kääntäjien ongelma. Sana voi tarkoittaa kumpaa vain, mutta mielestäni Matteuksen evankeliumin perusteella *oikea* lukutapa on "teoissansa/deeds" (kts. Payne Smith, a Compendium Syriac Dictionary, ja vertaa myös tri George Lamsan raamatunkäännökseen Peshittasta http://www.aramaicpeshitta.com/AramaicNTtools/dr_george_lamsa_bible.htm).

Heli alkajaisiksi sanottakoon, että nämä molemmat jakeet käyvät yksiin Peshittassa. Molemmissa jakeissa lukee "teoissansa/deeds" Tässä ei ole kysymys ainoastaan siitä, että tässäkin tapauksessa Peshitta ratkaisee Raamatun näennäisen ristiriitaisuuden, vaan tässä on myös kyse jakaantuneesta sanasta. Itse asiassa koska suuri osa kreikankielisistä varianteista aiheutuu ensisijaisesti Luukkaan evankeliumin väärästä tulkinnasta ja koska varianteja esiintyy molemmissa jakeissa, tätä voidaan pitää "kaksinkertaisesti jakaantuneena sanana"!

NU United Bible Societyn kreikankielisessä tekstissä lukee "ergon", mikä tarkoittaa 'tekoja', kun taas bysanttilaisessa käskirjoituksessa lukee "tekon", mikä tarkoittaa 'lapsia'. "Kaksinkertaisesti jakautunut sana" johtuu siitä, että useimmissa kreikankieliseen alkutekstiin pohjautuvissa versioissa lukee Luukkaan evankeliumissa "children/lastensa". Aleksandrialaisiin käsikirjoituksiin pohjautuvissa versioissa lukee yleensä Matteuksen evankeliumissa "deeds/tekojensa", kun taas MYÖHEMISSÄ bysanttilaisissa versioissa (aleksandrialaiisten versioiden ollessa yleensä uudempia kuin kuuluisat bysanttilaiset versiot kuten KJV ja Geneva, aleksandrialaiset tekstit ovat kuitenkin vanhempia) lukee Matteuksen evankeliumissa "lastensa/children". Tässä on selvästikin kysymys tekstin tahallisesta muuntelusta, jotta saataisiin Matteuksen ja Luukaksen lukutavat yhtenäisiksi. Niiden onnettomuudeksi, jotka ovat sitä mieltä, että UT:n bysanttilaiset kreikankieliset käsikirjoitukset ovat UT:n alkuperäiset käsikirjoitukset, muutokset tehtiin väärään jakeeseen! Matteuksen lukutapaa ei olisi pitänyt muuttaa Luukkaan lukutavan mukaiseksi, vaan heidän olisi pitänyt muuttaa se Luukkaan lukutavaksi "teoissansa/deeds/works"!

Tässä on tarpeen jälleen muistuttaa siitä, että ”muinaissyrialainen” käsikirjoitus, (UT:n arameankielinen versio, jonka monet uskovat olevan Peshittan sijasta todellinen arameankielinen alkuperäiskäsikirjoitus) sisältää saman virheellisyyden kuin kreikankielisetkin käsikirjoitukset, mikä antaa lisäpontta Peshittan ensisijaisuudelle alkuperäisenä UT:n käsikirjoituksena.

Tämä on voimallinen todiste siitä, että arameankielinen Peshitta on ensisijainen kreikankielisiin käsikirjoituksiin verrattuna ja myös siitä, että sekä kreikkalaisten käsikirjoitusten sekä aleksandrialaiset että bysanttilaiset käsikirjoitusperheet on molemmat käännetty Peshittasta.

Huomautus: Samanlainen tilanne on kolossalaiskirjeen englanninkielisissä versioissa.

Living in children vai deeds? — Kolossalaiskirjeen 3:6-7

38 ”sillä niiden tähden tulee Jumalan viha, ja niissä tekin ennen vaelsitte, kun niissä elite”

KJV: ”For which things’ sake the wrath of God cometh on the children of disobedience: In the which ye also walked some time, when ye lived in them.”

Tässä ei ole paljon järkeä, vai mitä? Kreikankielisessä alkutekstissä vaelletaan tottelemattomuuden LAPSISSA ja eletään HEISSÄ.

Arameankielisestä Peshittasta näemme, että vaeltaminen ja eläminen tapahtuu tottelemattomuuden teoissa, ei tottelemattomuuden lapsissa.

5.Verrata vai esittää? — Mark.4:30

38 Ja hän sanoi: ”Mihin **vertaamme** Jumalan valtakunnan, eli mitä vertausta siitä käytämme?

KJV:ssä sanotaan: ”And he said, Whereunto shall we liken the kingdom of God? or with what comparison shall we **compare** it?”

Weymouthissa sanotaan: ”Another saying of His was this: ”How are we to picture the Kingdom of God? or by what figure of speech shall we **represent** it?”

Versiot, joissa käytetään sanaa **compare/verrata** tai sen muunnelmia: 38, DARBY, Douay-Rheims, Geneva, God Word, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NKJV, Webster, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa käytetään sanaa **represent/esittää**, kuvata tai jotain niiden muunnelmaa: CEV, NASB, NIV, NIV-UK, NLT, TEV, Weymouth.

Asia sattuu nyt olemaan niin, että arameankielen sana **ܣܝܪܝܢ** voidaan kääntää merkitsemään sanoja ”verrata” ja ”kuvata”, joka jälleen kerran viittaa arameankieliseen alkuperään.

Byzantine Majority tekstissä sekä Stephensin ja Scrivenerin Textus Receptuksessa on seuraava sanonta Markus 4:30:n lopussa —

ܣܝܪܝܢܐ , jonka George Ricker Berry kääntää seuraavasti: ”...tai millä vertauksella **vertaisimme** sitä?” (or with what parable **shall we compare** it?) kreikkalais-englantilaisessa interlinearisessa raamatunkäännöksessään.

Aleksandrialaisessa tekstissä on **ܣܝܪܝܢܐ** , jonka Berry kääntää seuraavasti: ”...millä vertauksella **esitämme** sen?

bible-researcher.com valitsee käännökseksi ’**ilmaista**’ (**set it forth**) eikä ’**esittää**’.

Vastaava sana Peshittassa on **ܣܝܪܝܢܐ**, joka tarkoittaa ’**voimme verrata sen**’.

Tämän sanan juurisana on ’mtl’ CALissa (the Comprehensive Aramaic lexicon — nettisanakirja) koodi ja tulokset heidän sanakirjastaan ovat seuraavat:

ܣܝܪܝܢܐ s **ܣܝܪܝܢܐ**

- 1 JLAGal, Syyr, JBA parable (vertaus)
- 2 Syyr tale (kertomus)
- 3 Syyr parable (sananlasku)

ܣܝܪܝܢܐ #2 s **ܣܝܪܝܢܐ**

- 1 Syyr gift (lahja)

ܣܝܪܝܢܐ v

- 011 Palest, Syyr, JBA **to compare (verrata)**
- 012 Syyr **to represent** symbolically (**esittää** symbolisesti)
- 013 JBA, JLA Gal, Syyr to use a parable (käyttää vertausta)
- 041 Syyr, JBA **to be compared (olla verrattuna johonkin)**
- 021 Syyr **to compare (verrata)**
- 051 Syyr to become like
- 052 Syyr **to be compared olla verrattu**
- 053 Syyr to be signified
- 054 Syyr to be predicated
- 031 Syyr to use a simile
- 032 to use a proverb
- 033 Syyr **to compare (verrata)**
- 034 Syyr **to represent (esittää)** allegorically (allegorisesti)
- 035 Syyr to tell a tale
- 036 Syyr **to demonstrate (esittää)** (tämä käy yksiin tämän osan 3.luvussa mainitun ilmaisun **set it forth (ilmaista)** kanssa)
- 037 Syyr to predict
- 038 Syyr to fabricate

Laitokset, joissa on 'esittää'/'represent'/'set forth' eikä 'verrata'/compare ovat seuraavat:

Lachmann1842, Tischendorf 1869, Tregelles 1857, Alford 1849 ja tarkistettuna 1871, Westcott & Hort 1881, Nestlen Collation in progress 1927 tarkistettuna 1941 (17.), Nestle-Aland 1979(Aland et al. 1979).

6. Ne, jotka ovat väkevät vai ne, joilla on valtaa? — Ilm.6:15

Huomaa: Asian ydin ei ole siinä, että vahva ja valtaa omaava ovat samantapaisia ilmaisuja, koska samantapaiset sanat eivät vähennä jakaantuneen sanan merkittävyyttä. Asian ydin on jälleen kerran siinä, että kreikkalaisten käsikirjoitusten toisistaan poikkeavat lukutavat tulevat yhdestä ainoasta arameankielen sanasta.

38: ”Ja maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyvät luoliin ja vuorten rotkoihin...”

DARBY:ssä sanotaan: ”And the kings of the earth, and the great, and the chiliarchs, and the rich, and the strong, and every slave and every free person — all hid themselves in the caves and among the rocks of the mountains.”

Versiot, joissa sanotaan väkevät/strong tai jokin sen muunnos: 38, ALT,AMP,ASV,BBE, DARBY, Douay-Rheims, MSG, NASB, RSV,WE,WYC.

Versiot, joissa on valtaa/strong tai joku sen muunnelma: CEV, ESV, GodsWord, Holman, ISV,LITV, NLT, TEV, Weymouth.

Asia sattuu nyt olemaan niin, että arameankielen sana ”w'Khaylowtha” (ܘܚܝܠܘܬܗ) voidaan kääntää 'väkevä' ja myös 'valtaa omaava', jotka ovat kaksi eri sanaa kreikankielisissä käsikirjoituksissa.

Stephensin Textus Receptus 1550 ja Scrivenerin Textus Receptus 1894 käyttävät sanaa 'dunatoi' Ilmestyskirjan 6:15:ssä, jonka George Ricker Berry kääntää kreikkalais-englantilaisessa interlinearisessa UT:ssaan sanalla 'valtaa' omaava. Bysanttilaisessa Majority tekstissä ja aleksandrialaisessa tekstissä käytetään sanaa, joka ei näytä EIKÄ kuulosta lainkaan sanalta 'dunatoi'. Näissä kahdessa tekstissä käytetään sanaa 'ischuroi', jonka George Berry kääntää sanaksi 'strong/väkevä' alaviitteessään.

Zorba on saatu kiinni itse teosta! Vastaava sana ”w'Khaylowtha” Peshittassa paljastaa, miten hän on päätenyt kahteen sanaan, jotka poikkeavat täysin toisistaan niin kirjoitus- kuin äänneasunakin puolesta. Tässä selitykset Syriac Electronic Data Retrieval Archive (SEDRA):sta ja Comprehensive Aramaic Lexiconista.

Word Number: 7039

Pronunciation (ääntämys): (Eastern) OKHaYLaOaT,aA (Western) OKHaYLaOoT,oA

Meaning (merkitys): mighty work, force, strength(voima), power(valta), virtue

ܘܫܘܪܘܬܗ

1 EarlyImpAr,JLA Tg,JBA army

2 ImpArEg military unit/garrison

3 passim **power**, force
4 JLAGal, Syyr metaph: **strength (voima)**, essence
5 JLAGal multitude
6 Syyr miracle

س س #2 S س

1 Syyr cry for help
2 Syyr help

س س #3 S س

1 Syyr name of plant

س V

021 Syyr to corroborate
022 JLA Tg, JBA **to strengthen (vahvistaa)**
051 Syyr **to be strong (olla väkevä)**
052 JLA Tg, CPA, Sam, Syr **to be made strong (olla vahvistettu)**
053 Syyr **to recover strength (saada voimansa takaisin)**
054 Syyr to contend
055 Syyr to carry on war
056 Syyr to carry on sacred military service

Kreikankieliset laitokset, joissa on 'ischuroi' - (strong/väkevä) eikä sanaa 'dunatoi' – (powerful/jolla on valtaa) ovat seuraavat: Griesbach 1805, Lachmann 1842, Tischendorf 1869, Tregelles 1857, Alford 1849 tarkistettu 1871, Wordsworth 1856 tarkistettu 1870, Westcott & Hort 1881, Nestlen Collation in progress 1927 tarkistettu 1941 (17.), Nestle-Aland 1979 (Aland et al. 1979), Hodges & Farstad 1982 korjattu 1985.

7. Sanoen vai luullen? — Joh.11:31

38: ”Kun nyt juutalaiset, jotka olivat Marian kanssa huoneessa häntä lohduttamassa, näkivät hänen nopeasti nousevan ja lähtevän ulos, seurasivat he häntä, **luullen** hänen menevän haudalle, itkemään siellä.”

KJV: ”Then the Jews who were with her in the house, and comforting her, when they saw that Mary rose up quickly and went out, followed her, **saying/sanoen**, 'She is going to the tomb to weep there'.”

ISV: ”When the Jews who had been with her, consoling her in the house, saw Mary get up quickly and go out, they followed her, **thinking/luullen** that she had gone to the tomb to cry there.”

Versiot, joissa on **saying/sanoen** tai sen muunnos: ALT, DARBY, Douay-Rheims, Geneva, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NKJV, WE, Webster, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa on **thinking/luullen** tai sen muunnelma: AMP, ASV, BBE, CEV, ESV, GodsWord, Holman, ISV, MSG, NASB, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, TEV, Weymouth.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana ”sebaro” (ܫܒܪܘܘܐ) voidaan kääntää merkitsemään molempia!

Voit nähdä, miten 'legontes' (sanoen) ja 'doxantes' (luullen) –sanoilla on yhteinen perusta Peshittan sanassa 'sebaro'.

8. Portista vai ovesta? — Luukas 13:24

38: ”Kilvoitelkaa päästäksenne sisälle ahtaasta **ovesta**, sillä monet, sanon minä teille. koettavat päästä sisälle, mutta eivät voi.”

KJV: ”He said to them, ”Make every effort to enter in at the strait **gate**: for many, I say unto you, will seek to enter in, and shall not be able.”

NIV: ”He said to them, ”Make every effort to enter through the narrow **door**, because many, I tell you, will try to enter and will not be able to.”

Versioita, joissa on **portti/gate** sen muunnos: ALT, Douay-Rheims, Geneva, KJ21, KJV,LITV, MKJV, NKJV, WE, Webster, Weymouth, YLT.

Versioita, joissa on **ovi/door** tai sen muunnos: 38, AMP, ASV, BBE, CEV, DARBY, ESV, GodsWord, Holman, ISV,NASB, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, TEV.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana ”tarea” (ܛܪܝܗ) voidaan kääntää skä oveksi että portiksi. Tässäkin on taas osoitus siitä, että UT on kirjoitettu alun perin arameaksi.

Syy siihen, että joissakin Luukkaan 13:24 käännöksissä on ”Pyytäkää ahtaasta **portista (gate)** mennä sisälle” (Biblia, KJV) ja toisissa on ”Kilvoitelkaa päästäksenne sisälle ahtaasta **ovesta (door)**” (38,92,American Standard Version=ASV) johtuu siitä, että arameankielen sanalla 'tarea' on nämä kaksi merkitystä:

Word number: 23078

Meaning (merkitys): **door (ovi), gate (portti), portal**

Ääntämys: (Eastern) T'aREaA
(Western) T'aREoA

ܛܪܝܗ S ܛܪܝܗ

1 Syyr front **door (ovi)**

ܝܗ S ܛܪܝܗ

1 passim **gate (portti)**

2 JLAGal,JLATg entrance

3 Syyr + dmalkA) royal court

4 Syyr capital

5 Syyr strophe

6 Syyr counsel

7 Syyr btar(e) ~xr:Ane) elsewhere

8 Syyr tra(satwA) beginning of winter

9 JBA market price

𐤀𐤓𐤁 #2 S 𐤍𐤁𐤁

1 Syyr, BibAr, CPA gatekeeper

𐤍𐤁𐤁 S 𐤍𐤁𐤁𐤁

1 Syyr job of gatekeeper

myös Compendious-sanakirjassa on annettu a) **gate, door**

Molemmissa Textus Receptuksen laitoksissa (Stephanus-1550 ja Scrivener-1894) samoin kuin Byzantine Majority –tekstilaitoksessa on „mikä tarkoittaa **'porttia'**, kun taas aleksandrialaisessa tekstissä on „, joka tarkoittaa **'ovea'**”.

Käskikirjoitusten standardilaitokset, joissa on 'ovi' eikä 'portti', ovat: Griesbach 1805, Lachmann 1842, Tischendorf 1869, Tregelles 1857, Alford 1849 tarkistettu 1871, Westcott & Hort 1881, Nestlen Collation in progress 1927 tarkistettu 1941 (17.). Nestle-Aland 1979 (Aland et al. 1979).

9. **Kärsiä vai sietää?** — Ilmestyskirja 2:20

38: Mutta se minulla on sinua vastaan, että sinä **suvaitset** tuota naista, Iisebeliä, joka sanoo itseään profeetaksi ja opettaa ja eksyttää minun palvelijoitani harjoittamaan haureutta ja syömään epäjumalille uhrattua.

KJV: ”Notwithstanding I have a few things against thee, because thou **sufferest** that woman Jezebel, which calleth herself a prophetess, to teach and to seduce my servants to commit fornication, and to eat things sacrificed to idols.”

Versiot, joissa on **kärsiä** tai sen muunnos: ASV, Douay-Rheims, Geneva, KJ21, KJV, Rotherham, Webster, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa on **suvaita/tolerate/let alone** tai sen muunnos: 38, AMP, ESV, GodWord, Holman, ISV, NASB, NIV, NIV-UK, RSV, TEV, Weymouth.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen juurisana **ܘܫܒ** voidaan kääntää tarkoittamaan molempia.

Ilmestyskirjan 2:20:ssa Stephensin 1550 Textus Receptuksessa ja Scrivenerin 1894 Textus Receptuksessa on 'eas', jonka George Ricker Berry kääntää 'thou **sufferest** (sinä **kärsit**)'. Byzantine Majority tekstissä ja aleksandrialaisessa tekstissä on 'apheis', jonka George Berry kääntää alaviitteessä sanoilla 'thou **lettest alone**' (tämä on käännetty monissa englanninkielisissä raamatunkäännöksissä sanalla **'tolerate [suvaita]'**). Vastaava sana syyriankielisessä Peshittossa on 'sh-b-g'. Tässä lainaus CAL:ista:

ܘܫܒ V

011 passim to leave (& depart)

012 passim to leave s.t. left over

013 passim to abandon
 014 passim **to permit (sallia)**
 015 JLAGal,Syyr to divorce
 016 Syyr to send out
 017 Syyr dmA) to shed blood
 018 Syyr)iydA) to admit
 019 Syyr to admit
 010 JLAGal,JLATg,Syr **to condone (suvaita)**, to forgive
 0111 Syyr to reserve
 0112 Syyr to make fire
 0113 Syyr \$bowq **let alone (jättää rauhaan)**
 0114 JLAGal **to let alone**
 0115 JLAGal to omit s.t.
 0116 JLAGal,JLATg to entrust, to put aside
 0117 JLAGal to bequeth
 041 passim to be left
 042 Syyr to be deserted
 043 JLAGal,Syyr **to be permitted (olla lupa)**
 044 JLATg,Syyr **to be condoned (olla suvaittu)**
 045 Syyr to be kindled
 031 Syyr **to permit (sallia)**
 021 JLAGal,JLA Tg to divorce
 051 JLAGal to be divorced

Standardilaitokset, joissa on 'apehis' ('thou **lettest alone**' — käännetty monissa näiden kreikkalaisten käsikirjoitusten englanninkielisissä versioissa sanalla '**tolerate (suvaita)**' — {Berry}) kuten esim. seuraavissa: Griesbach, Lachmann, Tischendorf, Tragelles, Alford ja Wordsworth.

10. **Toivoa vai odottaa?** — Room. 8:24

38: Sillä **toivossa** me olemme pelastetut, mutta **toivo**, jonka näkee täyttyneen, ei ole mikään **toivo**; kuinka kukaan sitä **toivoo**, minkä näkee?

MSG: "That is why **waiting** does not diminish us, any more than **waiting** diminishes a pregnant mother. We are enlarged in the **waiting**. We, of course, don't see what is enlarging us."

Versiot, joissa on **hope/toivo** tai sen muunnos: 38, AMP, ASV, BBE, CEV, DARBY, Douay-Rheims. ESV, GodsWord, Holman, ISV, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, Rotherham, RSV, TEV, WE, Weymouth, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa on **wait/odottaa** tai sen muunnos: MSG, NEB (=New English Bible).

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen juurisana **שָׂכַח** voi tarkoittaa molempia.

Arameankielen juurisanan **שָׂכַח** ("saky") merkitys:

שָׂכַח V

011 Palest to expect (odottaa)
012 Palest to look
021 Syyr to expect (odottaa)
022 JBA to look out for s.o.
023 Palest **to wait/odottaa**
051 Syyr to be expected
052 JLAInsc,JLATg,JBA **to hope for, to expect (toivoa, odottaa)**

Roomalaiskirjeen 8:24 arameankielisessä versiossa lukee:

”Sillä jos me näemme sen, **toivomme** me sitä?”

Zorba olisi voinut kääntää sen kummallakin tavalla (”toivoa” tai ”odottaa”) ja niin hän on tehnytkin!

Kysymyksessä olevat kreikankieliset juurisanat ovat:

- (”Elpis”, ”toivoa,toivo”)
- (”Dechomai”, ”odottaa”)

Käännetty kreikan sanasta ”toivoa”:

TODISTEET: {Sc} B2 {C} D G {K P Psi 33 81 104 614 630 1241 1881 2495 Byz Lect} lat vg {syr (h)}

KÄÄNNÖKSET: 38,{KJV ASVn NASV NEBn}

Käännetty kreikan sanasta ”odottaa”:

TODISTEET: {A} {S* 1739margin} cop(south)

KÄÄNNÖKSET: {neb} asvN

Tämä on selvä todiste siitä, että roomalaiskirje on kirjoitettu alun perin arameaksi.

11. In Him, on Him vai into Him? — Joh. 3:15

Tässä on enemmän kuin pelkästään jakautunut sana, koska se on itse asiassa ”kolminkertaisesti jakautunut sana”. Sen sijaan, että kreikaksi olisi kaksi varianttia, jotka selittyvät yhdellä yhteisellä arameankielen juurisanalla, tässä on kolme varianttia!

38: ”että jokaisella, joka **häneen** uskoo, olisi iankaikkinen elämä.”

KJV: ”That whosoever believeth **in him** should not perish, but have eternal life.”

DARBY: ”that every one who believes **on him** may [not perish, but] have life eternal.”

LITV: ”that everyone believing **into Him** should not perish, but have everlasting life.”

Versiot, joissa on **in him** tai sen muunnelma: ALT, AMP, Douay-Rheims, Geneva, GodsWord, Holman, ISV, KJ21, KJV, MKJV, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, Rotherham, RSV, TEV, WE, Webster, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa on **on him** tai sen muunnelma: DARBY.

Versiot, joissa on **into him** tai sen muunnelma: LITV, RCV (=Recovery Version).

Tämän esimerkin ymmärtämiseksi on tutkittava kahta kohtaa kieliopista. Kieliopin prokliittisessa osiossa esitellään sana **א**. Huomaat, että kun partikkeli liitetään sana alkuun, sen mermitys on ”jnk avulla, johonkin, jonkin sisälle, jossakin jne.”

Kieliopin enkliittisiä pronomineja käsittelevässä osiossa selitetään enkliittinen pronomini **א**.

Huomaat, että se on yksinkertaisesti prokliittinen **א**, jonka loppuun on liitetty **א** osoittamaan 3.persoonan maskuliinia — ”hänessä, hänen kauttaan, hänen avullaan, häneen jne.”

Tutkikaamme Joh.3:15:n arameankielistä versiota — **א** (niin että jokainen, joka uskoo **Häneen**)

א (ei huku)

Tämän esimerkin avainsana on tietenkin korostettu **א** (Hänessä, Hänen kauttaan, Häneen jne.)

Jos Johanneksen evankeliumin eri kreikkalaiset käännökset olisi käännetty arameankielisestä Johanneksen evankeliumista, voisimme odottaa, että tämän enkliittisen sanan tarkka käännös vaihtelisi ja niin todella tapahtuukin.

Seuraavissa kreikkalaisissa käsikirjoituksissa sana on käännetty merkitykseksi ”In Him”: **p75, B,W, 083 0113**

Seuraaviin se on käännetty merkitykseksi ”on Him”: **p63vid, p66, A L**

Ja seuraavissa se on käännetty merkitykseksi ”Into Him”: **S, K, Delta, Theta, Pi, Psi, o86, f1, f13, 28, 33, 565, 700, 892, 1010, 1241**

Nämä eri variantit kreikkalaisissa käsikirjoituksissa osoittavat, että ne on käännetty arameankielisestä alkuperäiskäsikirjoituksesta.

Jos Johannes olisi kirjoittanut kreikaksi, eikö hän olisi valinnut **yhdän** näistä kolmesta tavasta kääntää Mshikhan aramealainen sana **א** ?

Miten siitä on voinut syntyä kolme erilaista lukutapaa kreikaksi, jos se on kirjoitettu alun perin kreikaksi?

Mikä on vielä raskauttavampaa Zorballe, on se, että kaikki kolme käännöstä eivät ole kieliopillisesti oikeita. Uuden Testamentin kreikka on hirveää kreikkaa sen perusteella, mitä olen kuullut kreikankielen asiantuntijoilta verrattuna Homeroksen tai muiden antiikin Kreikan kirjailijoiden kauniiseen kieleen. Tästä on syntynyt myytti ”koine” kreikasta raamatullisena kielenä. Uutta Testamenttia ei ole kirjoitettu ”koinekreikaksi” — se on kirjoitettu ”käännöskreikaksi” — samantapaisella seemiläisvaikutteisella kreikalla, jolla Septuagintakin on kirjoitettu. Ja me kaikki tiedämme, että Septuaginta on käännetty seemiläisestä alkutekstistä. Tämän tosiasian merkitys on huomattava.

12. Vihainen vai sääliväinen? — Mark. 1:41

38 Niin Jeesuksen kävi häntä **sääliksi**, ja ojentaen kätensä hän kosketti häntä ja sanoi hänelle: ”Minä tahdon; puhdistu”.

TVIV: ”Jesus was **indignant** (närkästynyt). He reached out his hand and touched the man. ”I am willing”, he said. ”Be clean!”

Huomautus: Huomaa, miten TNIV:n kääntäjät ovat käyttäneet sanaa ”närkästynyt” sen sijaan että olisivat sanoneet suoraan ”vihainen”! Samon NEB:ssä sanotaan ”in warm indignation” (leppeän närkästyneenä”). Eräs idignation-sanan määritelmistä on ”righteous anger” (oikeutettu suuttumus). REB on suorasukaisempi käyttäessään sanaa ”vihaisena”.

Wycliffe: ”And jesus had **mercy** on him, and streched out his hand, and touched him, and said to him [Forsooth Jesus, having mercy on him, streched out his hand, and, touching him, saith to him], I will, be thou made clean.”

Versiot, joissa on **vihainen** tai sen muunnelma: NEB, REB (=Revised English Bible), TNIV (=Today’s New International Version).

Versiot, joissa on **sääli(väinen)**, myötätunto tai niiden muunnos: 38, ALT, AMP, ASV, BBE, CEV, DARBY, Douay-Rheims, ESV, Geneva, GodsWord, Holman, ISV, KJ21, KJV, MKJV, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, Rotherham, RSV, TEV, WE, Wbster, Weymouth, Wycliffe, YLT.

Joissakin Markuksen evankeliumin kreikankielisissä käsikirjoituksissa on mielenkiintoinen variantti:

Bezae (D 05) ja latinalaiset: a 3d ff2 ja r1 alkuperäislukutapa Tatianin Diatessaronin lisäksi käyttävät sanaa **ANGRY**, kun taas muissa käsikirjoituksissa on sana

..SÄÄLIVÄ. Raamattukritiikin asiantuntijat ovat jakautuneet käsityksissään tästä, koska ensimmäistä lukutapa ei ole todistettu oikeaksi yhtä pitävästi, mutta säännön ”lectio difficilior potior” (”vaikeampi lukutapa on oikeampi: se on todennäköisemmin muutettu lievemmäksi, jotta saadaan aikaan ”hurskaammalta” kuulostava eksegeesi; sekä Matteuksessa että Luukkaassa on jätetty sana ”tunsivat”, mikä vaikuttaa epäilyttävältä), mukaisesti ”vihaisena” on ”alkuperäinen” ilmaus. En aio väitellä tästä siitä, mikä kreikkalainen lukutapa on oikea, vaan huomautan, että kreikan aoristiset partisiipit EROAVAT täysin TOISISTAAN kirjoitusasultaan. Miten tämä sekaannus sitten voidaan selittää?

Luemme Peshittasta **ܡܘܨܝܘܢܐ**. Hypoteettisesti voisi sanaa ”vihoissaan” vastaava sana olla **ܡܘܨܝܘܢܐ**.

Kirjaimet **ܡ** (khet) ja **ܐ** (ayn) muistuttavat toisiaan, joten Zorba on saattanut sekoittaa nämä kirjaimet toisiinsa ja se olisi saanut aikaan tämän sekaannuksen (olettaen, että aramealaisessa tekstissä on käytetty Estrangelokirjoitusta; heprealaisissa kirjaimissa ei yhdennäköisyys ole yhtä ilmeinen).

Mutta asiaan sisältyy enemmänkin: sana **ܡܘܨܝܘܢܐ** saattaa tarkoittaa myös — paradoksaalista kyllä — myös ”sääliä”.

Huomautus: ”Kreikkalaisten” käsikirjoitusten tutkijoiden keskuudessa on se käsitys, että jakeessa pitäisi lukea ”vihainen” eikä ”sääliväinen”, koska on uskottavampaa, että kopioijat ovat muuttaneet sanan ”vihainen” sanaksi ”sääliväinen” kuin että muutos olisi tapahtunut toiseen suuntaan, tarkoituksenaan maalata Jeesuksesta ”iloisempi” kuva. Sana voisi tosiaankin olla ”vihainen”. Mitä vikaa on siinä, että on vihainen sairaudelle? Eikö Jeesus ollut koskaan vihainen? Vai kaatoiko hän hilpeänä kumoon rahanvaihtajien pöytiä temppeleissä lauleskellen jotain iloista sävelmää?

13. Koska/when, kun/when vai since (koska kerran)? — Joh.12:41

Tässä on jälleen "kolminkertaisesti jakautunut sana".

38 Tämän Esaias sanoi, kun hän näki hänen kirkkautensa ja puhui hänestä.

NIV: "Isaiah said this **because** he saw Jesus' glory and spoke about him."

KJV: "These things said Esaias, **when** he saw his glory, and sepake of him."

Versiot, joissa on **koska/because** tai niiden muunnos: AMP, ASV, BBE, CEV, DARBY, ESV, GodsWord, Holman, NASB, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, TEV, Weymouth.

Versiot, joissa on **kun/when** tai niiden muunnos: 38, ALT, Douay-Rheims, Geneva, ISV, KJ21, LITV, MIKJV, KJV, NKJV, WE, Webster, Wycliffe, YLT.

Tietääkseni ei missään versiossa ole käytetty sanaa **since** eikä sen muunnelmaa. Ainoastaan kreikkalaisten käsikirjoitusten yhdessä tärkeässä perheessä on tämä lukutapa, niinpä ei olkeaan ihme, ettei se ole edustettuna englanninkielisissä versioissa.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana **𐤎** voidaan kääntää sekä sanoilla 'koska/because', 'kun/when' että 'since (koska kerran)'.

Jos erilaiset kreikkalaiset Johanneksen evankeliumin käsikirjoitukset olisi käännetty Johanneksen evankeliumin arameankielisestä versiosta, voisimme odottaa, että tämän sanan käännöksissä olisi vaihtelua ja niin todella onkin.

Seuraavissa kreikkalaisissa käsikirjoituksissa sana on käännetty sanalla 'koska': **p66 p75 S A B L X Theta Psi fl 33**

Seuraavissa se on käännetty sanalla 'kun': **D, K, Delta, Pi, fl13, 565, 700, 892, 1241**

Ja seuraavaassa käsikirjoituksessa se on käännetty sanalla 'since (koska, kun kerran)': **W**

Miten Johannes olisi voinut kirjoittaa tämän kreikaksi? Varmasti se tosiasia, että nämä variantit ovat olemassa osoittavat, että kreikankieliset käsikirjoitukset ovat ainoastaan käännöksiä.

14. Alku vai ensi hedelmät? — 2.Tess. 2:13

38 Mutta me olemme velvolliset aina kiittämään Jumalaa teidän tähtenne, veljet, te Herran

rakastettut, sentähden että Jumala **alusta** alkaen valitsi teidät pelastukseen Hengen pyhityksessä ja uskossa totuuteen.

KJV: "But we are bound to give thanks alway to God for you, brethren beloved of the Lord, because God hath from the **beginning** chosen you to salvation through sanctification of the Spirit and belief of the truth."

ISV: "Now at all times we are obligated to thank God for you, brothers who are loved by the Lord, because God chose you to be the **first fruits** for salvation through sanctification by the Spirit and through faith in the truth."

Versiot, joissa on **alku/beginning** tai niiden muunnos: 38 ALT, ASV, DARBY, Geneva, GodsWord, Holman, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, Rotherham, RSV, WE, Webster, Weymouth, YLT.

Versiot, joissa on **ensi hedelmät/firstfruits**: AMP, ESV, ISV, Wycliffe.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana 'reshitha' Peshittassa voi tarkoittaa sekä 'alkua' että 'ensi hedelmiä', mikä viittaa siihen, että kreikankieliset käsikirjoitukset on käännetty arameankielisistä alkuperäiskäsikirjoituksista.

Peshittan 2.Tess.2:13:ssa esiintyy sana 'resitha', jolla on useita eri merkityksiä, mutta ne kaksi, joihin haluan kiinnittää huomiomme, ovat 'alku' ja 'ensi hedelmät'. Kreikkalaisten varianttien esiintyminen todistaa, että ne on käännetty arameankielisestä alkuperäiskäsikirjoituksesta, koska toisissa kreikkalaisissa käsikirjoituksissa on 'alkua' tarkoittava sana ja toisissa taas 'ensi hedelmiä' tarkoittava sana. Nestle-Aland 26:ssa on sana '**apachen**' määritelty seuraavasti:

- (1) tarjota **ensi hedelmiä**
- (2)erottaa **ensi hedelmät** maan sadosta ja uhrata ne Jumalalle. Taikinan ensimmäinen erä, josta leivottiin pyhät leivät. Siksi sanaa käytetään kokoaikaisesti Jumalalle pyhitetyistä henkilöistä.
- (3) muihin verrattuna ylivertaisista samaan luokkaan kuuluvista ihmisistä

Bysanttilaisessa tekstissä ja Textus Receptuksessa on '**arches**', joka määritellään seuraavasti:

- (1)**alku**, alkuperä
- (2) ihminen tai asia, joka aloittaa, ensimmäinen ihmisten sarjasta, johtaja
- (3) se, mistä jokin saa alkunsa, alkuperä, aktiivinen aiheuttaja
- (4) jonkin asian äärimmäisyys
  - a. purjeen kulmista
- (5) ensimmäinen sija, ruhtinaan arvo, hallinto, virkavalta
  - a. enkeleistä ja demoneista

Onko kenelläkään muuta mahdollista selitystä sille, että jotkut kreikkalaiset ovat valinneet sanan 'reshitha' toisen merkityksen (alku) ja toiset kreikkalaiset taas toisen merkityksen (ensi hedelmät)?

𐤀𐤓𐤁𐤀

- 1 passim pää
- 2 passim huippu
- 3 ImpArEg,JLAGal,Syr **alku**

4 ImpArEg pääoma
5 JLAGal,Syr kärki, äärimmäisyys
6 JLATg,Syr päällikkö
7 Syyr **ensi hedelmät**
8 Syyr kappale
9 Syyr seutu
10 Syyr keskus
11 Syyr lähde
12 Syyr joukko
13 Syyr paras
14 Syyr pääelin
15 Syyr myrkky
Syyr piste
17 JLA X b_ +X jnk velvollisuus
18 JLAGal,JLATg valinta, ensisijainen ominaisuus
19 JLAGal,JBA tannaiittisen lausuman alkuosa
20 Syyr adv (erilaisia)

15. **On oleva/futuuri (we shall) vai katsokaamme?** — 1.Kor.15:49

38 Ja niinkuin meissä on ollut maallisen kuva, niin meissä **on** myös **oleva** taivaallisen kuva.

KJV: "And as we have borne the image of the earthy, **we shall** [futuuri] also bear the image of the heavenly."

Weymouth: "And as we have borne a resemblance to the earthy one, **let us** [katsokaamme] see to it that we also bear a resemblance to the heavenly One."

Versiot, joissa on **we shall/on oleva** tai niiden muunnos: ALT, AMP, ASV, DARBY, ESV, Geneva, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NASB, NIV, NIV_UK, NKJV, NLT, RSV, WE, Webster, YLT.

Versiot, joissa on **let us/katsokaamme** tai vastaava: Douay-Rheims, Rotherham, Weymouth.

Nyt sattuu olemaan niin, että alkutekstissä oleva arameankielinen sana voidaan kääntää kummallakin tavalla.

Aramean kielessä futuuria voidaan käyttää myös kehotuksena (kuten Herran rukouksessa, "...tulkoon sinun valtakuntasi; tapahtukoon sinun tahtosi..." Arvatkaapa mitä löydämme 1.Kor. 15:49:stä?)

1.Kor. 15:49:

TEKSTI: "**me tulemme** myös kantamaan Taivaallisen Olennon kuvaa".

TODISTE: B I 630 1881 Lect syr(p) cop(etelä)

KÄÄNNÖKSET: 38 KJV ASV RSV NASV NIV NEB TEV

SIJA: C

HUOMAUTUKSET: "let us also wear the image of the heavenly One."

TODISTEET: p 46 S A C D G K P Psi 33 81 104 614 1241 1739 2495 Byz lat vg cop(pohjoinen)

KÄÄNNÖKSET: ASVn RSVn NASVn NIVn TEVn

Kaikki riippuu siitä, miten verbi **לבוש** (NeLB'aSH) käännetään.

Ymmärtääksemme, pitääkö se kääntää futuriksi (on oleva/me tulemme) vai "kehotukseksi" (let us, katsokaamme), on tutkittava jakeessa olevan verbin kielioppia. Esimerkiksi 'akha' tarkoittaa 'veljeä', mutta niin pian kuin sanan a-pääte muutetaan päätteeksi 'i', saadaan sana 'akhi' ja se tarkoittaa '**minun** veljeni' ja kun 'a'-pääte muutetaan päätteeksi 'ay', saadaan sana 'akhay', joka tarkoittaa '**minun** veljeni (monikossa).

Verbi on yleissuku, 1.pers., monikko (siksi käännöksissä käytetään 'me/we'-sanaa). Päätteen luku on yksikkö, verbin aikamuoto on imperfekti (loppuunsaorittamaton, käynnissä oleva tapahtuma) ja konjugaatio on PEAL (eniten suoraa toimintaa kuvaava verbi arameassa -- kuten Qal tai Kal on heprean eniten suoraa toimintaa kuvaava verbi), siksi englanninkielisessä käänöksessä käytetään sanaa 'shall'/'let' tai suomeksi 'on oleva'/'katsokaamme'.

16. Missä paikassa/whatsoever place vai niin monta kuin/as many as? — Mark.6:11

Tämä jakautunut sana on hyvin mielenkiintoinen, koska kreikkalaisten tekstien pääperheet, bysanttilainen ja aleksandrialainen, näyttävät jakautuneen keskeltä kahtia. Tässä jakeessa bysanttilainen teksti viittaa paikkaan, kun taas aleksandrialaisessa tekstissä puhutaan ihmisistä.

38: "Ja **missä paikassa** teitä ei oteta vastaan eikä teitä kuulla, sieltä menkää pois ja pudistakaa tomu jalkojenne alta, todistukseksi heille."

ASV: "And **whatsoever place** shall not receive you, and they hear you not, as ye go forth thence, shake off the dust that is under your feet for a testimony unto them."

YLT: "and **as many as** may not receive you, nor hear you, going out thence, shake off the dust that is under your feet for a testimony to them; verily I say to you, It shall be more tolerable for Sodom or Gomorrah in a day of judgement than for that city."

Versiot, joissa on **missä paikassa/whatsoever place** tai niiden muunnos: ASV, BBE, CEV, DARBY, ESV, Holman, ISV, NASB, NIV, NIV.HUK, Rotherham, RSV.

Versiot, joissa on **as many as/niin monta kuin** tai niiden muunnos: ALT, Douay-Rheims, Geneva, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NKJV, Webster, Wycliffe, YLT.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen sana **לבוש** voi merkitä molempia.

Tässä on jälleen jae, jossa niin Byzantine Majority teksti kuin sekä Stephensin että Scrivenerin Textus Receptus käyvät yksiin, mutta aleksandrialaisessa tekstissä on toinen lukutapa.

Lause, joka on aleksandrialaisessa tekstissä eri tavalla, on seuraava:

ος αν τοπος μη δεξηται ('**mikä paikka/whatsoever place** ei ota vastaan')

οσοι αν μη δεξωνται ('as many as/niin monta kuin ei ota vastaan')

Vastaus on siinä, miten juurisanaa ' **הא** ' käsitellään.

הא Pr

1 passim **kuka?**

הא Pr

1 passim kuka?

2 ImpArEg, JLAGal **הא הא הא הא** kuka ikinä

הא pr

0 passim **jstk**

2 passim:suunta:henkilö

3 passim:alkuperä:**paikka**

4 Passim:alkuperä:**henkilö**

5 passim:alkuperä:materiaali

6 passim:agentti

7 passim:syy

8 passim:komparatiivi

10 passim:muut täydentävät verbit

11 passim:partitiivi

12 Syyr:distributiivi

13 palest.:multiplikatiivi

14 Syyr:jnkn puolella

15 Syyr:refleksiivi

7. **Ei piitannut/ollut kuulevinaan/disregarded/ignored** vai **kuullut/heard**? —

Mark.5:36

ämä "jakautunut sana" ei ole syntynyt siitä, että yksi arameankielen sana olisi käännetty eri tavoin eri kreikankielisissä käsikirjoituksissa, vaan todennäköisesti siitä, että on sekoitettu toisiinsa kaksi samantapaista arameankielen sanaa. Tätä käsitystä vahvistaa se, että bysanttilaisissa käsikirjoituksissa lukee yleensä 'kuulleet', kun taas aleksandrialaisissa käsikirjoituksissa lukee yleensä 'välittäneet'.

38 Mutta Jeesus ei **ottanut kuullakseen**, mitä puhuttiin, vaan sanoi synagoogan esimiehelle: "Älä pelkää, usko ainoastaan".

NIV: "**Ignoring** what they said, Jesus told the synagogue ruler, 'Don't be afraid; just believe.'"

KJV: "As soon as Jesus **heard** the word that was spoken, he saith unto the ruler of the synagogue, Be not afraid, only believe."

Versiot, joissa on **disregarded/ignored/piitannut** tai niiden muunnos: 38,ASV,BBE,NIV,NIV-UK,NLT,RSV,TEV.

Versiot, joissa on **kuullut/heard** tai niiden muunnos: ALT,CEV,DARBY,Douay-Rheims,ESV, Geneva,Gods Word,Holman,ISV,KJ21,KJV,LITV,MKJV,MSG,NASB,NKJV, Rotherham,WE, Webster, Weymouth, Wycliffe, YLT.

Byzantine Majority -tekstissä samoin kuin Stephensin ja Scrivenerin Textus Receptuksessa on kaikissa sama sana Mark.5:36:ssa. On suorastaan hassua, missä nämä tekstit eroavat aleksandrialaisesta tekstistä.

Aleksandrialaisessa tekstissä lukee: **ΠΑΡΑΚΟΥΣΑΣ** ('ollut kuulevinaan/having disregarded')

Kolmessa yllämainitussa tekstissä on **ΕΥΘΕΩΣ ΑΚΟΥΣΑΣ** ('kuuli/heard')

Vastaava sana Peshittassa on **ܐܘܫܘܥܘܬܐ**

CAL:ista löytyvät seuraavat tiedot:

ܐܘܫܘܥܘܬܐ

- 011 passim **to hear (kuulla)**
- 012 Syyr to listen
- 013 Syyr **to hold a hearing (pitää kuulustelu)**
- 014 Syyr to obey
- 015 Syyr (am to converse with
- 016 passim to understand
- 017 JBA \$my(l- he heard, knew
- 018 JBA mN to infer
- 041 passim **to be heard (tulla kuulluksi)**
- 042 Syyr to be famous
- 043 Syyr to be known
- 044 Syyr to listen
- 045 Syyr to obey
- 021 Syyr to announce
- 051 Syyr to receive an announcement
- 031 passim **to cause to hear (saada kuulemaan)**
- 032 Syyr to announce
- 033 Syyr to cause to obey
- 034 JBA to give to understand
- 035 JBA to infer

Yrittäessäni saada selville, missä arameankielen sanassa kreikkalaisten kääntäjien sekaannus on tapahtunut, päädyin lähinnä sanaan '**oli piittaamatta**', kun etsin CAL-sivustolta hakusanalla 'ignore'. Tulokset, jotka puolsivat vahvasti sanaa 'shme' (**hear/heard (kuulla/kuulivat)**) on lueteltu alla:

ܐܘܫܘܥܘܬܐ

011 Syyr to lose sight

021 Syyr,palest.,CPA,Sam,JBA to blind

022 JBA to repudiate

023 JLAGal **to ignore (olla piittaamatta)**

051 JLAGal,Syyr to be blinded

052 Syyr to feign blindness

053 Syyr to be blind

031 Syyr to be blind

032 Syyr to be lame

Minä uskon, että aleksandrialaisen tekstin kääntäjät sekoittivat keskenään sanat 'smy' (**ignore/disregard [olla piittaamatta, välittämättä]**) ja 'shme' (**hear [kuulla]**).

18. **I / minä** vai **she (fem.)/hän?** — Luuk 7:45

Tässä jakautuneessa sanassa on myös hieman "lisämaustetta"...

38 Et sinä antanut minulle suudelmaa, mutta tämä ei ole lakannut suutelemasta minun jalkojani siitä asti, kuin [**minä**] tulin sisään.

KJV: "Thou gavest me no kiss: but this woman since the time **I** came in hath not ceased to kiss my feet."

Wycliffe: "Thou hast not given to me a kiss; but this, since **she** entered, ceased not to kiss my feet."

Versiot, joissa on **I (minä)**: 38, ALT, AMP, ASV, BBE, CEV, DARBY, ESV, Geneva,GodsWord, Holman, ISV, KJ21, KJV, LITV, MKJV, MSG, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, Rotherham, RSV, TEV, Webster, YLT.

Versiot, joissa on **she/hän**: Douay-Rheims, WE, Wycliffe.

Kreikkalainen NA27 "kanonisoitu" teksti:

...Mutta tämä (nainen) siitä lähtien kuin **HÄN** tuli, ei ole lakannut...

αυτη δε αφ'ης **εισηλθον** ου διελιπεν

Variantti:

L*f1.13 al lat (jotkut latinalaiset) **SyP** SyH (Sa(mss) bo (pt)

...Mutta tämä (nainen) siitä lähtien kuin **hän** tuli, ei ole lakannut...

αυτη δε αφ'ης **εισηλθεν** ου διελιπευ

Peshitta:

... **ܘܢܝܫܝܢ ܕܥܠܝܢ ܕܥܠܝܢ ܕܥܠܝܢ**

Asian ydin on verbi **ܠܠ** (astua sisään). Huomaa, että sekä feminiinin 1. että 3. (ja myös maskuliinin 2., jolla ei ole merkitystä tässä) persoona yksikön peal imperfektissä, **ܠܠܐ**, OVAT SAMAT ILMAN VOKAALEJA!

Siis tässä tapauksessa:

ܠܠܐ ('alth) = sinä (m) astuit sisään

ܠܠܐ ('elath) = hän (fem.) astui sisään

ܠܠܐ ('eleth) = minä astuin sisään

Tällä tavoin on hyvin helppo ymmärtää, miksi Zorba erehtyi.

Kreikkalainen käsikirjoitus, jossa on tämä harvinainen "hän (fem.)" lukutapa, on käsikirjoitus B (Beza 1598).

Tässä jakeessa on hyvin tärkeä jakautunut sana, joka paljastaa kreikkalaisten käsikirjoitusten sisältämän ristiriitaisuuden ja osoittaa, miten kyseessä olevat kreikkalaiset käsikirjoitukset ovat peräisin arameankielisestä alkuperäiskäsikirjoituksesta.

19. **Kulkiessaan** vai **siirtyessään**? — Mark 1:16

38 Ja **kulkiessaan** Galilean järven rantaa hän näki Simonin ja Andreaan, Simonin veljen, heittävän verkkoa järveen; sillä he olivat kalastajia.

Wycliffe: "And as he **passed** beside the sea of Galilee, he saw Simon, and Andrew his brother, casting their nets into the sea; for they were fishers."

NIV: "As Jesus **walked** beside the sea of Galilee, he saw Simon and his brother Andrew casting a net into the lake, for they were fishermen."

Versiot, joissa on **kulkea/walk** tai niiden muunnos: ALT, CEV, DARBY, Geneva, ISV, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, TEV, WE, Webster, YLT.

Versiot, joissa on **siirtyä** tai sen muunnos: AMP, ASV, Douay-Rheims, ESV, Holman, MSG, Rotherham, RSV, Weymouth, Wycliffe.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielisen Peshittan juurisana **ܘܢܝܫܝܢ** voi tarkoittaa molempia. Sekä Byzantine Majority tekstin että Stephensin ja Scrivenerin Textus Receptus alkavat sanoilla **Περίπατων δε...** (Ja **kulkiessaan...**)

kun taas aleksandrialaisessa tekstissä on "ΚΑΙ ΠΑΡΑΥΩΝ (ja siirtyessään...")

Vastaava sana Peshittassa on , jonka juurisana tarkoittaa 'kävellä', 'kulkea', mutta sillä on muitakin merkityksiä.

 V

011 ImpArMesop,BibAr,NiddleAr,palest. mennä, edetä

012 Syyr palata takaisin

021 ImpArEg,BibArDanmJLAGal,JLATg,Syyr **kulkea, kävellä**

022 JLAT Tg,Syyr levittää

023 Syyr mennä pois

024 **siirtyä**

025 Syyr elää

026 Syyr saada menemään

027 Syyr johtaa

028 Syyr kääntyä

051 JLAGal,JLATg **kuljeskella**

Seuraavissa laitoksissa on "ja siirtyessään" eikä "ja kulkiessaan":

achmann 1842, Tischendorf 1869, Tregelles 1857, Alford 1849 tarkistettu 1871, Westcott & Hort 1881, Nestlen Collation in progress 1927 tarkistettu 1941 (17.). Nestle-Aland 1979 (Aland et al. 1979).

Huomaa: Hyvin samankaltainen jakautunut sana on Mark.2:9:ssä, jossa useimmissa kreikkalaisissa käsikirjoituksissa on "ota vuoteesi ja käy", kun taas Tischendorfin tekstissä on "ota vuoteesi ja mene".

20. **Paraptoma** vai **hamartia**? — Jaak.5:16

Tämä on yksi monista "jakautuneista synonyymeistä", kuten niitä kutsun. Tällaisten jakautuneiden sanojen merkitys on siinä, että ne osoittavat, miten eri kreikkalaiset tekstit ovat täynnään erilaisia variantteja, koska ne ovat eri käännöksiä Peshittasta. Voidaan olettaa, että saman tekstin eri käänöksissä esiintyy synonyymivariantteja. Kun esimerkiksi saksalaisesta autokäsikirjasta tehdään eri käännöksiä englanniksi, voi havaita, että autoa tarkoittava sana 'auto' on saatettu kääntää eri englanninkielisiin versioihin sanoilla 'car', 'automobile' tai 'vehicle'. Itse asiassa voidaan olettaa, että

niinkin suuressa teoksessa kuin Raamattu, esiintyy paljon tällaisia synonyymivariantteja. Tämä esimerkki on vain yksi monista.

38 Tunnustakaa siis toisillenne syntinne ja rukoilkaa toistenne puolesta, että te parantuisitte; vanhurskaan rukous voi paljon, kun se on harras.

KJV: "Confess your **faults** one to another, and pray one for another, that ye may be healed. The effectual fervent prayer of a righteous man availeth much."

Huomaa: Koska tässä käsitellään kreikkalaisia synonyymejä, ei englanninkielisten raamattuversioiden välillä ole osoitettavissa mitään merkittäviä eroja.

Koska näiden kahden kreikkalaisissa teksteissä esiintyvän sanan (paraptoma ja hamartia) merkitys on melko samanlainen (synonyymejä), ne ovat ilmeisesti peräisin samasta arameankielen sanasta Jwktwlks

Jaak.5:16:ssa poikkeavat kreikkalaiset käsikirjoitukset toisistaan sanan kohdalla, jota on mielenkiintoista vertailla vastaavaan sanaan Peshittassa. Jaak5:16 alkaa sanoilla "Tunnustakaa siis toisillenne syntinne..." Stephensin (1550) ja Scrivenerin (1894) Textus Receptuksessa ja Byzantine Majority tekstissä on sana **παρπτωση** kun taas aleksandrialaisessa tekstilaitoksessa on **αμαρτιας**

Strong määrittelee sanan '**paraptoma**' harha-askeleeksi (erhedykseksi tai poikkeamiseksi), ts. (tahattomaksi) erhedykseksi tai (tahalliseksi) rikkomukseksi. Tämä käy hyvin yksin myös vastaavan Peshittan sanan kanssa.

Sana numero: 14408

Ääntämys: (itäinen) SaK,LOaT,K,uON (läntinen) SaK,LOoT,K,uON

Merkitys: erhdys, typeryys, rikkomus, oikeudenloukkaus, väärinteko, synti

Aleksandrialaisessa tekstissä oleva sana **hamartia** käy myös hyvin yksin arameankielen sanan 'sakh-lowth-khon' kanssa. Tässä on Tayerin selitykset sanalle 'hamartia'

1) vastaa sanaa G264

1a) olla ilman osallisuutta johonkin

1b) osua harhaan

1c) erehtyä

1d) eksyä rehellisyyden ja kunnian polulta, tehdä väärin tai mennä harhaan

1e) eksyä Jumalan laista, rikkoa Jumalan lakia, tehdä syntiä

2) väärinteko, synti, loukkaus, jumalallisen lain rikkominen ajatuksissa tai teoissa

3) joko yhden ihmisen tai useiden ihmisten tekemien syntien kokonaisuus kollektiivisessä merkityksessä. Tässä meillä on kaksi eri kreikankielen sanaa, jotka ovat peräisin samasta arameankielen sanasta Jaakobin kirjeessä.

21. **Pelastus** vai **elämä**? — Matteus 16:16

Simon Pietari vastasi ja sanoi: Sinä olet Kristus, **elävän Jumalan** Poika.

Huomaa: Jälleen tässäkin tapauksessa variantti löytyy kreikkalaisista teksteistä.

Aleksandrialaisissa ja bysanttilaisissa teksteissä on jakeessa tavallisesti ζωντος, joka tarkoittaa samaa kuin "elämän Jumala" tai "elävä Jumala", kun taas Codex Bezaessa (D) on σωζωντος Matteus 16:16:ssa, joka tarkoittaa samaa kuin "Pelastuksen Jumala" tai "Jumala Pelastaja". Peshittassa on Oyx, mikä on kirjaimellisesti 'elämä'. Kun näitä kahta sanaa vertaillaan, ei tunnu todennäköiseltä, että Codex Bezaeen alkuperäisestä arameankielisestä käsikirjoituksesta kääntävät "zorbat" tarkoittivat sanoa 'pelastus' sanan 'elämä' sijasta. Arameankielessä ei todellakaan ole sanaa 'pelastus'. He vain käyttävät sanaa 'elämä', kuten on osoitettu seuraavassa lainauksessa Comprehensive Aramaic Lexicon -sanakirjasta: Aleksandrialaisissa ja bysanttilaisissa teksteissä on jakeessa tavallisesti ζωντος, joka tarkoittaa samaa kuin "elämän Jumala" tai "elävä Jumala", kun taas Codex Bezaessa (D) on σωζωντος Matteus 16:16:ssa, joka tarkoittaa samaa kuin "Pelastuksen Jumala" tai "Jumala Pelastaja". Peshittassa on Oyx, mikä on kirjaimellisesti 'elämä'. Kun näitä kahta sanaa vertaillaan, ei tunnu todennäköiseltä, että Codex Bezaeen alkuperäisestä arameankielisestä käsikirjoituksesta kääntävät "zorbat" tarkoittivat sanoa 'pelastus' sanan 'elämä' sijasta. Arameankielessä ei todellakaan ole sanaa 'pelastus'. He vain käyttävät sanaa 'elämä', kuten on osoitettu seuraavassa lainauksessa Comprehensive Aramaic Lexicon -sanakirjasta:

1 passim **elämä**

2 Syyr **pelastus**

LS2 229

LS2 V: xay:e)

𐤀𐤍𐤁 a

1 JBA nopeasti

muoto: 𐤀𐤍𐤁!

𐤀𐤍𐤁 S > 𐤀𐤍𐤁

𐤀𐤍𐤁 S

1 passim **elämä**

2 Syyr **pelastus**

LS2 229

LS2 V: xay:e)

𐤀𐤍𐤁 a

1 JBA nopeasti

muoto: !

Tämä kreikkalainen variantti osoittaa selvästi arameankieliseen alkutekstiin.

22. **Almuja** vai **vanhurskautta**?—Matteus 6:1

"Kavahtakaa, ettette harjoita **vanhurskauttanne** ihmisten nähden, että he teitä katselisivat; muutoin ette saa palkkaa Isältänne, joka on taivaissa."

KJV: "Take heed that you do not your **alms** before men, to be seen of them; otherwise ye have no reward of your Father which is in heaven." V: "Be careful not to do your 'acts of **righteousness**' before men, to be seen by them. If you do, you will have no reward from your Father in heaven."

Versiot, joissa on sana **almuja**: DARBY, Geneva, KJ21, KJV, Webster.

Versiot, joissa on sana **vanhurskaus**: 38, ASV, ESV, Holman, ISV, NASB, NIV, NIV-UK, Rotherham, Wycliffe.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen juurisana qdz voidaan kääntää molemmilla tavoilla. Molemmat arameankielisestä juurisanasta qdz käännettyt kreikankieliset sanat näyttävät täysin erilaisilta. Paul Younan on kääntänyt sanan Jwkt**qdz** sanoilla "almujen antamisessanne" interlinearisessa Peshitta-käännöksessään.

Kreikkalaisen tekstin variantit, jotka ovat seurausta arameankielen sanan qdz eri merkityksistä, ovat seuraavat:

δικαιοσυνην—dikaiosune— (kuten aleksandrialaisissa teksteissä)

1) laajassa merkityksessä: sellaisen tila, joka on niinkuin hänen tulee olla, **vanhurskaus, Jumalan hyväksymä tila**

1a) oppi siitä, miten ihminen voi saavuttaa Jumalan hyväksymän tilan

1b) uskollisuus, hyve, elämän puhtaus, oikeamielisyys, ajattelemisen, tunteiden ja tekojen oikeellisuus

2) suppeassa merkityksessä, oikeus tai hyve, joka antaa jokaiselle hänelle kuuluvan osan

ελεημοσυνην—eleemosune— (kuten bysanttilaisissa teksteissä)

Thayerin määritelmä:

1) armo, sääli

1a) varsinkin almujen antamisessa, laupeudessa esiintyvänä

2) itse laupeudenteko, lahjoitus köyhille, almut

Laitokset, joissa lukee "vanhurskaus" "almujen sijasta" ovat seuraavat:

Griesbach 1805, Lachmann 1842, Tischendorf 1869, Tregelles 1857, Alford 1849 korjattuna 1871, Wordsworth 1856 korjattuna 1870, Westcott&Hort 1881, Nestlen Collation in Progress 1927 korjattuna 1941 (17.), Nestle-Aland 1979 (Aland et al.1979).

23. **Sydän** vai **ymmärrys**?—Ef.1:18

Tämä on hyvin jännittävä jakautunut sana, koska kreikkalaisen variantin on saanut aikaan aramealainen idiomi!

"ja valaisisi teidän **sydämenne** silmät, että tietäisitte, mikä on se toivo, johon hän on teidät kutsunut, kuinka suuri hänen perintönsä kirkkaus hänen pyhissään."

NIV: "I pray also that the eyes of your **heart** may be enlightened in order that you may know the hope to which he has called you, the riches of his glorious inheritance in the saints,"

KJV: "The eyes of your **understanding** being enlightened; that you may know what is the hope of his calling, and what riches of the glory of his inheritance in the saints,"

Versiot, joissa on sana **sydän** tai joku sen muunnos: 38, ALT, AMP, ASV, BBE, CEV, DARBY, Douay-Rheims, ESV, Holman, ISV, NASB, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, Wycliffe.

Versiot, joissa on sana **ymmärrys** tai joku sen muunnos: Geneva, MKJV, KJ21, KJV, NKJV, Webster, Weymouth, YLT.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielinen sanonta Jwktwbld Ony9 on idiomi ja se voidaan sellaisenaan kääntää kirjaimellisesti merkitykselliseksi käännökseksi.

Seemiläisessä kulttuurissa sydän on idiomaattisesti ymmärryksen ja tiedon elin.

Efesolaiskirjeen 1:18:ssa Paavali käyttää tätä semitismiä:

Jwktwbld Ony9 (Ayna d'Lebwatkon—"sydäntenne silmä")

Aleksandrialaisissa käsikirjoituksissa (mm. Tischendorf, Westcott&Hort ja Nestle-Aland) on tavallisesti tämä aramealainen sanonta käännettynä kirjaimellisesti, kun taas bysanttilaisissa teksteissä on käännetty merkitys.

Tämä osoittaa selvästi, että Zorba on toisinaan ymmärtänyt, että Paavali käytti aramealaista idiomia ja käänsi vapaasti merkityksen kreikkalaiselle ajattelutavalle hyväksyttävämpään muotoon.

24. **Sisikunta** vai **rakkaus**?—Fil.1:8, 2:1/ Kol.3:12/ Filem.7,12,20/ 1.Joh.3:17/ 2.Kor.6:12

Tämä esimerkki ei ole oikeastaan jakautunut sana, vaan enemmän "pseudo- jakautunut sana", koska kyseessä olevaa varianttia (ainakaan tietääkseni) ei esiinny kreikankielessä (lähes kaikissa

kreikankielisissä versioissa lukee "sisikunta"). Englanninkielisissä versioissa sitä kyllä esiintyy. Bysanttilaisissa versioissa on yleensä "sisikunta", kun taas aleksandrialaisissa versioissa on yleensä "rakkaus". Se, että variantit ovat seurausta aramealaisen idiomien erilaisista käännöstavoista, osoittaa, että UT on alunperin kirjoitettu arameaksi eikä kreikaksi.

Tämä esimerkki on kuitenkin melko hämmästyttävä, koska se esiintyy monissa UT:n kirjoissa ja todistaa, että nekin kirjeet, jotka on lähetetty kreikkalaisemmistöisiin kaupunkeihin, on kirjoitettu alunperin arameaksi eikä kreikaksi! Ts. jos nuo kirjeet olisi osoitettu kreikkalaisille, miksi ne ovat täynnä seemiläisiä idiomeja, joita kreikkalaiset eivät ymmärtäisi? Se on myös esimerkki siitä, miten idiomit on käännetty joihinkin versioihin kirjaimellisesti ja toisiin on käännetty merkitys. Tämä ilmiö esiintyy monissa jakeissa, mutta yksinkertaisuuden vuoksi käsittelemme ainoastaan Fil 1:8:n.

"Sillä Jumala on minun todistajani, kuinka minä teitä kaikkia ikävöitsen Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä **rakkaudella**.

"KJV: "For God is my record, how greatly I long after you all in the **bowels** of Jesus Christ."

NIV: "God can testify how I long for all of you with the **affection** of Christ Jesus."

Versiot, joissa on **sisikunta** tai sen muunnos: ALT, DARBY, Douay-Rheims, KJV, MKJV, Webster, Wycliffe, YLT.

Versiot, joissa on **rakkaus** tai jokin samantapainen sana: 38,AMP, ASV, BBE, ESV, GodsWord, Holman, ISV, KJ21, LITV, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, Rotherham RSV, Weymouth.

Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielen juurisanaa **רַחֵם** voidaan käyttää kirjaimellisesti tai idiomien osana.

CAL Outline Lexicon: YLEISESTI **רַחֵם**

רַחֵם S **רַחֵם**

1 passim ystävä

LS2 724

LS2 v:rAxmA)

רַחֵם#2 S **רַחֵם**

1 Syyr kohtu

2 Syyr **sisälmykset**

3 Syyr sukupuolielimet

4 Syyr armo>**רַחֵם**

5 Syyr **rakkaus**

LS2 724

LS2 v:raxmA)
abs. voc: rxem
rxm V
011m passim rakastaa
012 Syyr sääliä
013 Syyr haluta
013 JLAGal, JLATg pitää jstk
014 Syyr pitää parempana
041 Syyr olla rakastettu
042 Syyr saada armo
043 Syyr tulla hillityksi
021 JLAGal,JLATG,Syyr,JBA w%(1%armahtaa
022 Syyr pyrkiä armoon
023 JBA rakastaa
024 JBA imettää
033 Syyr tehdä rakastetuksi
051 JLAGal,Syyr saada sääliä
031 Syyr sääliä
032 Syyr saada rakastamaan
LS2 723

Samoin kuin älyn ajatellaan asuvan sydämessä, sisikuntaa pidetään myötätunnon asuinpaikkana.

25. Istua vai asua?—Ilmestyskirja 14:6

Ja minä näin lentävän keskitaivaalla erään toisen enkelin, jolla oli iankaikkinen evankeliumi julistettavana maan päällä **asuvaisille**, kaikille kansanheimoille ja sukukunnille ja kielille ja kansoille."

KJV: "And I saw another angel fly in the midst of heaven, having the everlasting gospel to preach unto them that **dwell** on the earth, and to every nation, and kindred, and tongue, and people,"

WYC: "And I saw another angel, flying by the middle of heaven, having an everlasting gospel [having the everlasting gospel], that he should preach to men **sitting** on the earth, and on each folk [and upon all folk], and lineage, and language, and people;"

Versiot, joissa on **asua** tai sen muunnos: 38,ASV, ESV, KJ21, KJV, LITV,MKJV, NKJV, Rotherham, RSV.

Versiot, joissa on **istua** tai sen muunnos: Douay.Rheims, WYC.

Kreikankielisessä Textus Receptuksessa on κατοικουντας, minkä perusmerkitys on 'asua'. Bysanttilaisissa majority-teksteissä (kuten Robinson-Piermont) ja aleksandrialaisissa teksteissä on καθημενους, jonka merkitykseksi James Strong antaa "**istua**; kuvaannollisesti **jäädä, pysyä**".

Vaikka joku, jonka mielestä UT kirjoitettiin alunperin kriegaksi, haluaisi väittää, että nämä sanat ovat lähestulkoon synonyymejä, tosiasiana pysyy, että kyseessä on variantti, jonka aramea sovittaa. Nyt sattuu olemaan niin, että arameankielinen vastine Ybty (juurisana on bty), voi merkitä molempia

ܐܘܢܐ ܣ ܐܘܢܐ

- :1 Syyr istuin
- 2 Syyr **asunto**
- 3 Syyr asuttu maa
- 4 Syyr asukkaat

ܐܘܢܐ#2 ܣ ܐܘܢܐ

- 1 Syyr asukas

ܐܘܢܐ#3 ܣ ܐܘܢܐ

- 1 passim asukas

NB: #1 ja #2 ovat eri mishqalim,

tämä on partisiippi.

Nämä eri kreikankielen sanat ovat mielestäni aivan liian eri näköisiä, jotta voisi olla kysymys vain kirjoitusvirheestä—viittaa siihen, että on kysymys toisesta lähteestä (arameankielisestä alkutekstistä) tehdyistä erillisistä käännöksistä.

26. **Huutaa** vai **ääni**?—Ilmestyskirja 14:18

"Ja alttarista lähti vielä toinen enkeli, jolla oli tuli vallassaan, ja hän **huusi** suurella **äänellä** sille, jolla oli se terävä sirppi, sanoen: 'Lähetä terävä sirppisi ja korjaa tertut maan viinipuusta, sillä sen rypäleet ovat kypsyneet'."

NIV: "Still another angel, who had charge of the fire, came from the altar and called in a loud **voice** to him who had the sharp sickle, 'Take your sharp sickle and gather the clusters of grapes from the earth's vine, because its grapes are ripe.'"

NLT: "Then another angel, who has power to destroy the world with fire, **shoutes** to the angel with sickle, 'Use your sickle now to gather the clusters of grapes from vines of the earth, for they are fully ripe for judgment.'"

Versiot, joissa on **ääni** tai sen muunnos: 38, ASV,ESV,NASB,NIRV,NIV,NIV-UK,NLV,WE,WYC.

Versiot, joissa on **huutaa** tai sen muunnos: CEV,KJV,MKJV,NKJV,NLT.

Bysantin kreikkalaisissa tekstilaitoksissa kuten Textus Receptuksessa ja Bysantin Majority teksteissä on **κραυγή μεγάλη** (krauge megale—äänekäs huuto), kun taas aleksandrialaisissa tekstilaitoksissa kuten Westcott-Hortilla on yleensä **φωνή μεγάλη** (phone megale)—kova ääni). Sanoma on sama, mutta sanojen merkitykset ovat erilaiset. Eikä **κραυγή** näytä ollenkaan samalta kuin **φωνή**.

Smith's Compendiousin mukaan vastaava arameankielen sana "qla rba" merkitsee "kovaa **ääntä tai huutoa**".

Tässäkin on taas esimerkki, jossa variantti jakautuu aivan keskeltä kreikkalaisen tekstilaitoksen mukaisesti. Bysantin teksteissä on yleensä **κραυγή** ja aleksandrialaisissa teksteissä on yleensä **φωνή**.

27. **Sallia** vai **lähettää**—Matteus 8:31

Niin riivaajahenget pyysivät häntä sanoen: "Jos ajat meidät pois, niin lähetä meidät sikalaumaan".

YLT: "and the demons were calling on him, saying, 'If thou dost cast us forth, **permit** us to go away to the herd of the swine;'"

NIV: "The demons begged Jesus, "If you drive us out, **send** us into the herd of pigs."

Versiot, joissa on **sallia** tai sen muunnos: KJ21,KJV,MSG,NKJV,WE,YLT. Versiot, joissa on **lähetä**, anna lupa tai jokin niiden muunnos: 38,AMP,ASV,Darby,ESV,Holman,ISV,NASB,NIV,NIV-UK,NIRV,NLT,NLV,Rotherham,RSV,TEV,WYC.

Kreikankielen ilmaus, joka tarkoittaa samaa kuin "**salli meidän...**" on:

ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν

Kreikankielen ilmaus, joka tarkoittaa samaa kuin "lähetä meidät...":

ἀπόστειλον ἡμᾶς

Kreikkalaiset tekstilaitokset, joissa on 'lähetä meidät' eikä sanontaa 'salli meidän mennä pois', ovat:

Griesbach 1805, Lachmann 1842, Tischendorf 1869, Tregelles 1857, Alford 1849 tarkistettu 1871, Westcott & Hort 1881, Nestlen Collation in progress tarkistettu 1941 (17.), Nestle-Aland 1979 (Aland et al. 1979).

Smith's Compendiousin mukaan vastaavan Peshittan sanan **ܩܪܝܢܐ** määritelmät ovat "sallia" ja "lähettää".

Näyttää siltä, että "bysanttilainen zorba" valitsi sanan **sallia**, kun taas "aleksandrialainen zorba" valitsi sanan "lähettää".

Voidaan väittää, että "lähettää" on lähellä sanojen "**sallia/antaa lupa**" merkitystä, niin ettei esimerkillämme olisi paljonkaan merkitystä. Tosiasia on kuitenkin, että kreikkalaiset tekstit jakautuvat selvästi kahteen ryhmään, niin että "kahden eri zorban" lukutavat ovat mahdollisia käännöksiä arameankielestä.

"Mutta kun kansanjoukot sen näkivät, **peljästyivät** he ja ylistivät Jumalaa, joka oli antanut senkaltaisen vallan ihmisille."

KJV: "But when the multitudes saw it, they **marvelled**, and glorified God, which had given such power unto men."

ASV: "But when the multitudes saw it, they were **afraid**, and glorified God, who had given such authority unto men." Versiot, joissa on **ihmettelivät** tai sen muunnos: CEV*, Holman, KJ21, KJV, MSG, NASB, NIRV, NIV, NIV-UK, NKJV, NLV, WE, YLT.

Versiot, joissa on **pelkäsivät** tai sen muunnos: AMP, ASV, BBE, CEV, Dsarby, Douay-Rheims, ESV, ISV, NKJV*, NLT, Rotherham, RSV, TEV, WYC.

Tässäkin on tapaus, jossa bysanttilaiset ja aleksandrialaiset tekstit jakautuvat selkeästi kahteen eri ryhmään—mikä viittaa siihen, että molemmat kreikkalaiset tekstiperheet ovat erillisiä käännöksiä samasta versiosta (ts. Peshittasta).

Sekä bysanttilaisessa Majority tekstissä että Textus Receptuksessa on "**ihmettelivät**", **ἐθαύμασαν**

Aleksandrialaisissa teksteissä, kuten esim. W-H, NA, Lachmann 1842 ja Tischendorf 1869 on yleensä lukutapa "**pelkäsivät**", **ἐφοβήθησαν**

Vastaavan Peshittan sanan **ܩܪܝܢܐ** juurisanalla (**ܩܪܝܢܐ**) on merkitykset "**pelätä**" ja "**kunnioittaa pelolla**" Smith's Compendiousin mukaan. On ymmärrettävää, miksi nämä kaksi zorbaa tulivat erilaisiin ratkaisuihin arameankielistä alkutekstiä lukiessaan, mikä johti kreikkalaiseen varianttiin

28. **Ihmettelivät** vai **pelkäsivät**?—Matteus 9:8

."Mutta kun kansanjoukot sen näkivät, **peljästyivät** he ja ylistivät Jumalaa, joka oli antanut senkaltaisen vallan ihmisille."

KJV: "But when the multitudes saw it, they **marvelled**, and glorified God, which had given such power unto men."

ASV: "But when the multitudes saw it, they were **afraid**, and glorified God, who had given such

authority unto men."

Versiot, joissa on **ihmettelivät** tai sen muunnos: CEV*, Holman, KJ21, KJV, MSG, NASB, NIRV, NIV, NIV-UK, NKJV, NLV, WE, YLT.

Versiot, joissa on **pelkäsivät** tai sen muunnos: AMP, ASV, BBE, CEV, Darby, Douay-Rheims, ESV, ISV, NKJV*, NLT, Rotherham, RSV, TEV, WYC.

Tässäkin on tapaus, jossa bysanttilaiset ja aleksandrialaiset tekstit jakautuvat selkeästi kahteen eri ryhmään—mikä viittaa siihen, että molemmat kreikkalaiset tekstiperheet ovat erillisiä käännöksiä samasta versiosta (ts. Peshittasta).

Sekä bysanttilaisessa Majority tekstissä että Textus Receptuksessa on "**ihmettelivät**",
ἐθαύμασαν

Aleksandrialaisissa teksteissä, kuten esim. W-H, NA, Lachmann 1842 ja Tischendorf 1869 on yleensä luktapa "**pelkäsivät**", **ἐφοβήθησαν**

Vastaavan Peshittan sanan **ܐܠܦܝܢ** juurisanalla (**ܐܠܦܝܢ**) on merkitykset "**pelätä**" ja "**kunnioittaa pelolla**" Smith's Compendiousin mukaan. On ymmärrettävää, miksi nämä kaksi zorbaa tulivat erilaisiin ratkaisuihin arameankielistä alkutekstiä lukiessaan, mikä johti kreikkalaiseen varianttiin.

29. **Nääntyneet** vai **kiusatut**?—Matteus 9:36

"Ja nähdessään kansanjoukot hänen tuli heitä sääli, kun he olivat **nääntyneet** ja hyljätyt niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta."

NKJV: "But when He saw the multitudes, He was moved with compassion for them, because they were **weary** and scattered, like sheep having no shepherd."

NIV: "When he saw the crowds, he had compassion on them, because they were **harassed** and helpless, like sheep without a shepherd."

Versiot, joissa on **nääntyneet**, tai joku sen muunnos: 38, Holman, KJV, LITV, NKJV, YLT.

Versiot, joissa on **kiusatut** tai joku sen muunnos: AMP, BBE, Darby, ESV, ISV, NIV, NIV-UK, NKJV*, NLV, RSV, WE.

Sellaisissa tekstilaitoksissa kuin Textus Receptus on sana "**nääntyneet**", **ἐκλελυμένοι**. Aleksandrialaisissa tekstilaitoksissa ja jopa bysanttilaisessa Majority-tekstilaitoksessa on yleensä "**kiusatut**", **ἐσκυλμένοι**

Vastaava arameankielen sana on **ܥܣܘܬܝܢ**, jonka juurisana on **ܥܣܘܬܝܢ**.

Näyttää siltä, että jotkut kreikkalaiset kopioijat sekoittivat (Peshittan sisältämän) PEAL-

verbikonjugaation ja Aphel-verbikonjugaation toisiinsa, joista jälkimmäinen Smith's Compendiousin mukaan voi merkitä "nääntynyttä" tai "huolta".

30. Toinen vai seuraava?—Matteus 10:23

"Ja kun teitä vainotaan yhdessä kaupungissa, paetkaa **toiseen**; sillä totisesti minä sanon teille: te ette ehdi loppuun käydä Israelin kaupunkeja, ennenkuin Ihmisen Poika tulee.

KJV: "But when they persecute you in this city, flee ye into **another**: for verily I say unto you, Ye shall not have gone over the cities of Israel, till the Son of man be come."

NASB: "But whenever they persecute you in one city, flee to **the next**; for truly I say to you, you will not finish going through the cities of Israel until the Son of Man comes."

Versiot, joissa on sana "toinen" tai sen muunnelma: 38,AMP, CEV, Darby, Douay-Rheims, KJ21,KJV, MKJV, NIRV, NIV, NIV-UK, NKJV, NLV, TEV, WE, WYC, YLT.

Versiot, joissa on "seuraava" tai sen muunnelma: ASV, ESV, ISV, NASB, NLT, RSV, Weymouth.

Tässä ei ole selvästikään kysymys kreikankielen synonyymeistä. Sanojen "toinen" ja "seuraava" välillä on selvä ero.

Tässäkin tapauksessa tärkeimmät kreikkalaiset tekstiperheet ovat vastakkain. Bysantin Majority tekstissä ja TR-teksteissä on "toinen", ἄλλην, kun taas aleksandrialaisissa tekstilaitoksissa kuten W-H:ssa on "seuraava", ἐτέρον.

Nämä sanat eivät muistuta ollenkaan toisiaan ja olisi ihme, jos eri kirjurit (itse asiassa eri zorbat) olisivat käyttäneet täysin toinen toisistaan poikkeavia sanoja, joiden merkityksetkin eroaisivat toisistaan. Helppo vastaus saadaan kuitenkin arameankielestä: Jälleen.

Smith's Compendiousin mukaan vastaavan arameankielisen sanan juurisana (ܐܘܪܝܢܐ) voi merkitä sekä "toista" että "seuraavaa".

31. Käsky, sana vai laki?—Matteus 15:6

"Ja niin te olette tehneet Jumalan **sanan** tyhjäksi perinnäissäntönne tähden."

KJV: "And honour not his father or his mother, he shall be free. Tgus have ye made the **commandment** of God of none effect by your tradition."

NIV: "he is not to 'honor his father' with it. Thus you nullify the **word** of God for the sake of your

tradition."

WE: "You make Gods **law** to mean nothing so you can keep your own laws!"

Versiot, joissa on sana **käskey** tai sen muunnelma: CEV, Darby, KJ21, KJV, MSG, NKJV, NLT, TEV, WYC, YLT.

Versiot, joissa on sana **sana** tai sen muunnelma: 38, AMP. ASV, BBE, NASB, NIRV, NIV, NIV-UK, NKJV*, NLV, Rotherham, RSV.

Versiot, joissa on sana **laki** tai sen muunnelma: ASV*, ESV*, NASV*, NEB, RSV*, WE.

*—Tähdellä merkityissä versioissa on mainittu lukutapa version alaviitteessä.

Huomaa: On uskomatonta, että tällä samalla jakeella on toinenkin variantti: Joissakin käsikirjoituksissa on sana "isä" ja toisissa "isä" ja "äiti". Kun kreikkalaisessa UT:ssa on näin monia variantteja, on ihme, että ihmiset voivat uskoa, että UT olisi kirjoitettu alunperin kreikaksi.

Käsikirjoituksia, joissa on lukutapa "**käskey**", **τὴν ἐντολήν**: K L W X Delta Pi f1 33 565 1241 Byz Lect jotkut lat vg yr(h).

Käsikirjoituksia, joissa on lukutapa **sana**, **τὸν λόγον**: S^a B D Theta 700 892, jotkut lat syr(c,s,p) cop.

Käsikirjoituksia, joissa on lukutapa **laki**, **τὸν νόμον**: S^{*.b} C 084 f13 1010

Vastaavan Peshittan sanan (**𐤊𐤋𐤍**) juurisanalla (**𐤊𐤋**) on merkitykset "**sana**", "**määräys**" ja "**käskey**". On helppo nähdä, miten Zorba on päätynt kolmeen erilaiseen lukutapaan.

Thayerin kreikankielen sanakirjan mukaan sana **νόμον** voi kuitenkin tarkoittaa lakia, määräystä ja **käskey**. Strongin mukaan myös **ἐντολήν** voi tarkoittaa "**käskey**" ja "ohjetta".

Ollaksemme oikeudenmukaisia Zorballe meidän on myönnettävä, että mitä merkitykseen tulee, on tämä normaali jakautunut sana. Mutta mitä tulee varsinaisiin kreikankielen variantteihin, tämä on ehdottoman varmasti "kolminkertaisesti jakautunut sana".

32. Varsinainen jakautunut sana! NELINKERTAINEN jakautunut sana. **Vanki, palvelija, orja, apostoli** vai Yeshuan "**vankila-apostoli**"?— Filemon 1:1.

Tietääkseni tämä on ensimmäinen "nelinkertainen jakautunut sana" (tässä on kysymyksessä 4 kreikkalaista varianttia, joiden kaikkien merkityksen kattaa vastaava arameankielisen Peshittan sana), joka on löytynyt. Tämä on ainutlaatuinen tapaus, joka todistaa vastaansanomattomasti, että Peshitta on ollut olemassa ennen kaikkia kreikankielisiä käsikirjoituksia. Tämä on erikoistapaus, joka koskee yksinertaista

"puoliksi jakautunutta sanaa". Tämä havainnollistaa myöhemmin esitettävää tärkeää näkökohtaa, joten tämän aiheen käsittely poikkeaa muiden jakautuneiden sanojen käsittelystä.

"Paavali, Kristuksen Jeesuksen **vanki**, ja veli Timoteus rakkaalle Filemonille, työtoverillemme..."

KJV: "Paul, **prisoner** of Jesus Christ, and Timothy our brother, unto Philemon our dearly beloved, and fellowlabourer"

Versiot, joissa on Jeesuksen **vanki** (prisoner OF Jesus) tai sen muunnelma: 38, ALT, ASV, BBE, Darby, Douay-Rheims, Holman, ISV, KJ21, KJV, LITV, MKJV, NASB, NIV, NIV-UK, NKJV, Rotherham, YLT.

Versiot, joissa on **vanki** Jeesuksen takia (prisoner FOR Jesus) (joka on vastoin "kreikkalaista alkutekstiä") tai sen muunnos: AMP*, ESV, MSG, RSV, TEV, Weymouth.

*—Amp-versions myöntää, että siihen on lisätty "takia", vaikka kreikkankielisen alkutekstin todellinen merkitys on "Jeesuksen vanki".

Huomaamme, että kaikkein kirjaimellisimmat versiot LITV, YLT ja ALT ovat kaikki uskollisia kreikkalaiselle alkutekstille ja se on käännetty ilmauksella "Jeesuksen vanki".

Kreikkalaisissa teksteissä on sana **δεσμιος**, "desmios". Sen ensimmäinen merkitys on "vanki" ja sitä heijastaa Strong, jonka mukaan sanalla "desmios" on aina merkitys "vanki", kun sitä on käytetty Raamatussa.

Jopa kreikkalaista UT:a alkuperäisenä pitävät kompastuvat tähän sanaan ja toivoisivat, että siinä olisi "vanki Jeesuksen takia" eikä kreikkalaista alkutekstiä, jonka merkitys on "Jeesuksen vanki".

Kun käytämme Peshitta UT:a, meidän ei tarvitse väänellä Sanaa eikä lisätä siihen mitään.

Vastaava sana Peshittassa on **אֲשִׁירֵה** ("asiyreh"), joka voi tarkoittaa vankia, mutta myös: orjaa, palvelijaa, kersanttia.

Tämä täydellinen merkitys on paljon kreikkalaisen alkutekstin yläpuolella. Tämän yhden sanan perusteella voimme luoda kuvan: Paavali on kersanttina Herran armeijassa, **apostoli**, hän on vastuussa Hänelle (vapaaehtoinen orja, bondsevant), hän on Herran alainen (palvelija) ja kärsii vankina, Hänen takiaan. Varmaa on, ettei hän ole "Jeesuksen vanki".

Lukutapa "bondsman, [vapaaehtoinen orja](#) on hyväksyttävä ja sitä käytti Murdock Peshittan käännöksessään.

Murdock: "PAULOS, Jeshu Meshihan vapaaehtoinen orja (bondsman)..."

Huomaa: Sama ilmiö toistuu myös Filemonin 1:9:ssä, Ef. 31:ssä, Ef. 4:1:ssä ja 2.Tim. 1:8:ssa, jotka kaikki ovat ilmeisesti kreikkalaisille kirjoitettuja kirjeitä.

Nämä tiedot minulla oli, kun luulin kyseessä olevan yksinkertaisen "puoliksi jakautuneen sanan". Eräs ystävä tuli nostamaan tämän todisteen yli kaikkien odotusten, kun huomasimme, että sillä olikin 4 varianttia kreikankielessä!

Tämän esimerkin kauneus on siinä, että VAIKKA "desmios" voisi tässä yhteydessä merkitä jotain miellyttävämpää kuin "jnkn vanki", kuten esim. "vanki jonkun takia" ja VAIKKA (kaksi suurta vaikkaa) "desmios" saattaisi merkitä "vapaaehtoista orjaa" "vangin sijasta", meillä on joka tapauksessa neljä varianttia, mikä todistaa selvästi, että kirje Filemonille on kirjoitettu alunperin arameankielellä.

Tärkeimmissä tekstilaitoksissa (kuten esim. Bysanttilaisissa ja aleksandrialaisissa teksteissä) on yleensä "desmios", joka tarkoittaa "vankia". D-koodeksissa (läntinen tekstilaitos) on sen sijaan "apostolos", joka tarkoittaa samaa kuin "apostoli". Käsikirjoitus 629:ssä on "apostolos desmios", joka tarkoittaa suurin piirtein "vankiapostolia" (ehkä tämä Zorba halusi osoittaa suurenmoista arameankielen tuntemustaan mainitsemalla kaksi merkitystä), kun taas sellaisissa käsikirjoituksissa kuin 323 ja 943 lukee "doulos", joka tarkoittaa "palvelijaa".

Peshittan vastaava arameankielen sana on jolla voidaan katsoa olevan kaikki nämä merkitykset, samoin "bondsman, vapaaehtoinen orja".

Tämän lisäksi jo heti seuraavassa jakeessa (Filemon 1:2) on jakautunut sana "rakastettu/sisar" (jota käsitellään seuraavaksi) ja koko kirjeessä on käytetty seemiläisiä kielioppirakenteita samoin kuin lukuisia seemiläisiä idiomeja (kuten esim. "sisikunta"—myötätunto) ja niinpä onkin UT:a alunperin kreikankielellä kirjoitettuna pitävillä tekemistä osoittaakseen, että se on alunperin kreikaksi kirjoitettu. Jos nyt kreikankielisen ihmisen kreikaksi (kuten väitetään) kreikkaa puhuvalle kirjoittama kirje Kreikkaan voidaan tällä tavoin osoittaa alunperin arameankielellä kirjoitetuksi, niin mitä toivoa UT:a alunperin kreikaksi kirjoitettuna pitävillä voi enää olla niiden kirjeiden suhteen, jotka ovat vielä todennäköisemmin seemiläistä alkuperää olevia (kuten Matteus ja Hebrealaiskirje)?

Huomaa: Tämä esimerkki korostaa myös työmme suuria rajoituksia. Monet puoliksi jakautuneet sanat saattavat itse asiassa ollakin täysin jakautuneita sanoja, monet näistä jakautuneista sanoista saattavat itse asiassa olla kolminkertaisesti jakautuneita sanoja ja monet kolminkertaisesti jakautuneet sanat saattavat itse asiassa olla nelinkertaisesti jakautuneita sanoja jne. Resurssimme ovat ilmeisen rajalliset eikä käytössämme ole kaikkia mahdollisia kreikkalaisia käsikirjoituksia. Ja usein onkin niin, että juuri harvinaisemmissa käsikirjoituksissa esiintyy variantteja (esim. koodeksi D, vaikka se onkin tärkeä käsikirjoitus, mutta sitä ei käytetä yhtä paljon kuin bysanttilaisia ja aleksandrialaisia käsikirjoituksia, ja siinä on runsaasti variantteja). Aluksi pidin tätä kreikankielen erikoisuutta tavallisena käännösvirheenä, puoliksi jakautuneena sanana—"Jeesuksen vanki" vain kuulosti minusta vääraltä'. Vasta saatuani apua kykenin osoittamaan tämän esimerkin koko potentiaalin käyttämällä neljää kreikkalaista varianttia esittäen samalla mahtavan todisteen siitä, että UT on kirjoitettu alunperin arameaksi—siis nelinkertaisesti jakautunut sana.

33. Rakastettu vai sisar?—Filemon 1:2

"...ja Appialle, **sisarellemme**, ja Arkippukselle, taistelutoverillemme, ja sinun kodissasi kokoontuvalle seurakunnalle."

KJV:"And our **beloved** Apphia, and Archippus our fellowsoldier, and to the church in thy house:"

NIV: "To Philemon our dear friend and fellow worker, to Apphia our **sister**, to Archippus our fellow soldier and to the church that meets in your home."

Versiot, joissa on **rakastettu** tai sen muunnelma: KJ21, KJV, LITV, MKJV, NKJV, YLT.

Versiot, joissa on sana **sisar** tai sen muunnelma: 38,AMP, ASV, Darby, ESV, ISV, MSG, NASB, NIRV, NIV, NIV-UK, NLT, NLV, RSV, TEV, WE, WYC.

Lukutapa "rakastettu", **αγαπητη** esiintyy yleensä bysanttilaisissa tekstilaitoksissa kuten Textus Receptuksessa, kun taas "sisar", **αδελφη** esiintyy yleensä aleksandrialaisissa versioissa kuten W-H, niin että muodostuu jälleen kreikkalaisten käsikirjoitusperheiden mukaan kulkeva jakautuminen.

Nämä kreikankieliset sanat näyttävät ja kuulostavat täysin erilaisilta.

Nyt sattuu olemaan niin, että vastaava sana Peshittassa on **ܩܚܒܐ**, joka on sanan "rakastettu"

feminiinimuoto vastakohtana maskuliinimuodolle (**ܩܚܒܐ**—"khabiba"), joka esiintyy jakeessa 1.

Se, että tätä feminiinimuotoa käytetään jyrkkänä vastakohtana maskuliinimuodolle jakeessa 1 riittää selittämään tämän kreikankielisen variantin. Nyt sattuu kuitenkin olemaan niin, että "rakastettu"

ܩܚܒܐ on "sisar" (**ܩܚܒܐ**), jonka keskellä on "bib" (**ܒܒܐ**).

Zorban silmät ovat ehkä hypänneet keskikohdan yli (niinkuin joissakin muissakin esimerkeissä), niin että on muodostunut väärä lukutapa "sisar". Lisäksi kuulostavat sanat "rakastettu" ja "sisar" samanlaisilta arameankielessä. Ne ovat "khaton" ja "khabibton".

Kun ottaa huomioon kaikki nämä "bibit", "khat" ja "tonit" Filemonin kirjeen kahdessa ensimmäisessä jakeessa kun Zorban mieleen on mahdollisesti jäänyt 1. jakeen sana "veli", mikä on saattanut tuoda hänen mieleensä sanan "sisar", on hyvin helppo ymmärtää, miten aleksandrialainen Zorba on tullut käyttäneeksi sanaa "sisar".

Ja tämä on kirjeessä, josta väitetään, että sen on kirjoittanut kreikankielinen kreikankieliselle Kreikassa ja kreikaksi!

Huomaa: Eräässä toisessa osassa tätä kirjaa paljastetaan, että Filemonin kreikankielinen kopio on täynnään arameankielisiä kielioppirakenteita.

34. Annettu **hänelle** vai **sille**?—Ilmestyskirja 13:15

"Ja **sille** annettiin valta antaa pedon kuvalle henki, että pedon kuva puhuisikin ja saisi aikaan, että ketkä vain eivät kumartaneet pedon kuvaa, ne tapettaisiin."

YLT: "...and there was given to **it** to give a spirit to the image of the beast, that also the image of the beast may speak, and [that] it may cause as many as shall not bow before the image of the beast, that they may be killed."

En ole löytänyt yhtään kreikankieliseen tekstilaitokseen perustuvaa englanninkielistä Raamattua, jossa olisi "**hänelle** annettiin valta". Sillä ei ole tässä merkitystä, koska varianttien on oltava alunperin kreikankielisissä versioissa eikä englanninkielisissä versioissa.

Yleensä löytyy tuki lukutavalle **sille**. Kreikankielinen koodeksi Aleph: Ja **sille** (autw)...

Kreikankielisissä koodekseissa Alexandrinus ja Ephraemi: Ja **hänelle** (auth)...

Arameaksi: "Ja **hänelle** (𐤀𐤋—"lh") annettiin valta antaa pedon (𐤀𐤃𐤁𐤀𐤃𐤀) kuvalle henki, että pedon kuva puhuisikin ja saisi aikaan, että ketkä vain eivät kumartaneet 𐤀𐤃𐤁𐤀𐤃𐤀 pedon kuvaa, ne tapettaisiin."

Pisteettömässä arameankielessä sana 𐤀𐤃 voidaan tulkita sekä feminiiniksi että maskuliiniksi asiayhteydestä riippuen. Tässä tapauksessa näyttää siltä, että kreikkalainen kääntäjä on tulkinnut väärin ensimmäisen 𐤀𐤃-sanan, joka on feminiininen pronomini "hänelle". Muissa kreikankielisissä käännöksissä on päätetty kääntää se kirjaimellisesti sanalla "sille" ja niin se on niin monissa kreikankielisiin tekstilaitoksiin perustuvissa englanninkielisissä versioissa esitetty maskuliinin "hänelle"-pronomina.

35. Vielä parempaa! SEITSENKERTAINEN jakautunut sana. **Hillitön, epäpuhdas, epäoikeudenmukainen, "epävanhurskas hillittömyys", himokkuus, pahuus vai vääräys?**—Matteus 23:25

Zorba, päätä jo!

Tietääkseni tämä on ensimmäinen "seitsenkertaisesti jakautunut sana" (kysymyksessä on 7 kreikankielistä varianttia, joiden kaikkien merkityksen kattaa vastaava arameankielisen Peshittan sana), joka on löydetty. Tämä on ainutlaatuinen tapaus ja osoittaa kiistattomasti, että kaikki kreikankieliset käsikirjoitukset perustuvat lopulta Peshittaan.

"Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisältä ne ovat täynnä ryöstöä ja **hillittömyyttä!**"

KJV: "Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye make clean the outside of the cup

and of the platter, but within they are full of extortion and **excess**."

Huomaa: Johtuen kyseessä olevien kreikkalaisten varianttien valtavasta määrästä ja siitä, että suurin osa kreikankielisiin tekstilaitoksiin perustuvista englanninkielisistä Raamatuista perustuu tärkeimpiin käsikirjoitukseen, emme käytä tällä kertaa "40 Raamatun vertailua". Todellinen selitys löytyy tutkimalla suoraan kreikkalaisia käsikirjoituksia.

Kysessä oleva sana on käännetty KJV:ssä sanalla "excess" (=liiallisuus, hurjastelu). Tässä kohtaa on eri kreikkalaisten käsikirjoitusten välillä suurta vaihtelua (allaoleva luettelo ei ole suinkaan täysin kattava). On pakko ihmetellä, mistä tällainen määrä variantteja on syntynyt...

akrasia—**hillitön**, itsehillinnän puute, liiallisuus

Mss.: Ⲛ ⲃ ⲉ ⲟ fl f13

akaqarsia—**epäpuhdas**

Mss.: Ⲑ Ⲛ

adikia—**epäoikeudenmukainen**

Mss.: 28 579 700

akrasia adikia—**epäoikeudenmukainen hillittömyys**". Tämä nenäkäs Zorba halusi näyttää taitonsa! Näyttäen yhden arameankielisen sanan kaksi merkitystä.

Mss.: Ⲙ

pleonexia—**himokkuus**

Mss.: Ⲙ

ponhria—**pahuus**

Mss.: Harvinaisissa käsikirjoituksissa, josta todistaa hyvin arvostettu "Adam Clarke's Commentary on the Bible".

iniquitate—**vääryys**

Mss.: Harvinaisissa käsikirjoituksissa, josta todistaa hyvin arvostettu "Adam Clarke's Commentary on the Bible". Variantti on ehkä peräisin harvinaisesta latinalaisesta käsikirjoituksesta, joka on käännetty kreikankielisestä käsikirjoituksesta, jossa on sana "vääryys". Omituista kyllä, latinalaisessa Vulgatassa on "immunditia" (epäpuhtaus).

Vastaava sana Peshittassa, kun prokliittinen sana ⲁ ("ja") on poistettu, on **ⲛⲁⲗⲁ**.

Normaali etsintä sanakirjoista (etsintä käsin käytävissä olevista arameankielen sanakirjoista) antaa helposti yhteneväiset merkitykset tai ainakin hyvin samankaltaiset merkitykset viidelle kreikkalaisista varianteista. Ne, joita en löytänyt olivat "hillittömyys" ja "himokkus". Kysytyäni asiaa arameankielen asiantuntijoilta (kuten esim. Andrew Rothilta) sain selville, että **KAIKKI seitsemän merkitystä saadaan arameankielen juurisanan merkityksistä sanakirjoissa**. Jotkut sanoista ovat synonyymejä, mikä tarkoittaa sitä, että tämä seitsenkertaisesti jakautunut sana sisältää joitakin yksittäisiä "normaaleja" jakautuneita sanoja ja joitakin yksittäisiä jakautuneita sanoja, jotka ovat "synonyymejä".

Ja tietenkin tässä on mukana sekin tosiseikka, että niin monet arameankielen sanan merkityksistä ovat mukana yhtä aikaa, kun taas kreikankieleessä ei ole niin. Esimerkiksi vain yhtä arameankielen

sanaa käyttämällä Peshitta maalaa hyvin yksityiskohtaisen kuvan kirjanoppineista ja fariseuksista— että he ovat epäoikeudenmukaisia, pahoja, hillittömiä jne. Kreikankielellä voidaan saada aikaan sama vaikutus ainoastaan yhdistämällä nämä kaikki variantit kaikista kreikkalaisista käsikirjoituksista.

Vaikka tämä esimerkki saattaakin jo yksistään saada sellaiset Peshittaintoilijat kuin minut kuolaamaan, kreikankielen tutkijat todennäköisesti vain pilkkaavat. Useimmat Raamatun tutkijat nimittäin myöntävätkin jo (ainakin osittain), että Matteuksen evankeliumi (kuten myös Hebrealaiskirje) on kirjoitettu alunperin arameaksi. Joka tapauksessa se on mukava vahvistus sille, että Matteuksen evankeliumi on kirjoitettu alunperin arameaksi ja lisäksi paljolle muullekin. Se osoittaa, että me SAAMME TODELLAKIN nähdä esimerkkejä jakautuneista sanoista vertaamalla kreikkalaisten käännösten arameankielisiä alkutekstejä. Se toimii myös mukavana vertailukohteena kirjoille, joita pidetään todennäköisemmin alunperin kreikaksi kirjoitetuina (ts. Paavalin epistoloita — tarkoitan tällä sitä, että niitä pidetään todennäköisemmin alunperin kreikaksi kirjoitetuina kuin Matteuksen evankeliumia ja Hebrealaiskirjettä, ei silti, että minä uskoisin niiden olevan alunperin kreikaksi kirjoitettuja...) kuten esimerkiksi kirje Filemonille. Vaikka tutkijat näkisivätkin, miten täynnä Matteus on aramealaisia ilmaisuja, jakautuneita sanoja, seemiläisiä lauserakenteita jne. ei ehkä tee kovinkaan suurta vaikutusta tutkijoihin, mutta se, että näitä todisteita löytyy kirjeestä Filemonille onkin todella merkityksellistä.

36. Häät vai hääsali?—Matteus 22:10

"Ja palvelijat menivät ulos teille ja kokosivat kaikki, keitä vain tapasivat, sekä pahat että hyvät, ja **häähuone** tuli täyteen pöytävieraita."

KJV: "So those servants went out into the highways, and gathered together all as many as they found, both bad and good: and the **wedding** was furnished with guests."

NIV: "So the servants went out into the streets and gathered all the people they could find, both good and bad, and the **wedding hall** was filled with guests."

Versiot, joissa on **häät**, juhla tai niiden muunnos: ASV, Darby, Douay-Rheims, Holman, KJ21, KJV, MKJV.

Versiot, joissa on **häähuone**, juhlahuone tai vastaava: 38, AMP, CEV, ESV, ISV, LITV, NASB, NIRV, NIV, NIV-UK, NKJV, NLT, NLV, Rotherham, RSV, TEV, Weymouth, YLT.

Sellaisissa tekstilaitoksissa kuin bysanttilainen Majority ja Textus Receptus on lukutapa **ΥΑΜΟΣ**, mikä tarkoittaa samaa kuin "häät" (myös: vihkimistilaisuus, avioliitto, hääjuhla). Tämä sana viittaa selvästi **TAPAHTUMAAN**.

Sellaisissa tekstilaitoksissa kuin Tischendorfin ja Westcott-Hortin tekstilaitokset on lukutapa **Ο
νυμφων γαμος**, mikä tarkoittaa samaa kuin "hääkammari/paikka". Tämä viittaa selvästikin **PAIKKAAN**.

Huomaa: Miten outo lukutapa. Minkälaisissa häissä kokoontuisivat kaikki hääkammariin? Jotkin

lähteet yrittävät pelastaa Zorban antamalla sanalle **βυμβων** merkityksen "sali/paikka", joka kuulostaa paremmalta kuin hääkammari, jossa hääyö vietetään...

Vastaava ilmaus Peshittassa (**ܒܘܡܒܘܢܐ ܕܠܘܐ**) voi tietenkin ainakin auktoriteettien mukaan viitata molempiin.

(Aramealais-latinalaisen sanakirjan) "Dictionarium Syriacolatini" sanan (**ܒܘܡܒܘܢܐ ܕܠܘܐ**) mahdollisia merkityksiä ovat:

convivium [juhla]; convivium nuptiale [hääjuhla]; triclinium [ruokailuhuone].

Selvästikin arameankielen sana antaa mahdollisuuden sekä TAPAHTUMAN että PAIKAN lukutapoihin.

37. Toinen vai lähimmäinen?—Jaakob 4.12

"Yksi on lainsäätäjä ja tuomari, hän, joka voi pelastaa ja hukuttaa; mutta kuka olet sinä, joka tuomitset lähimmäisesi?"

KJV: "There is one lawgiver, who is able to save and to destroy: who art thou that judgest another?"

NIV: "There is only one Lawgiver and Judge, the one who is able to save and destroy. But you—who are you to judge your neighbor?"

Versiot, joissa on sana toinen tai joku sen muunnos: KJ21, KJV, LITV, MKJV, MSG, NKJV, YLT.

Versiot, joissa on sana lähimmäinen, naapuri tai joku niiden muunnos: 38, AMP, ASV, BBE, Darby, ESV, Holman, ISV, NASB, NIRV, NIV, NIV-UK, NLT, Rotherham, RSV, TEV, WE, WYC.

Textus Receptuksessa ja bysantin Majority teksteissä on lukutapa **ετερον** toinen, kun taas Westcott-Hortissa ja muissa aleksandrialaisissa tekstilaitoksissa on **πλησιον**, mikä tarkoittaa lähimmäistä/naapuria. Tässäkin on taas tapaus, jossa tärkeimmät kreikkalaiset käsikirjoitusperheet, toisaalta bysanttilainen ja toisaalta aleksandrialainen, jakautuvat keskenään kahteen osaan.

Vastaavan Peshittan sanan **ܒܘܡܒܘܢܐ**juurisanalla **ܒܘܢܐ** on seuraavat merkitykset CALissa:

ܒܘܢܐ S **ܒܘܢܐ** A

ܒܘܢܐ

1 palestiina, syyr lähellä

2 syyr toinen, lähimmäinen/naapuri

3 ImpArEg, JLATg, syyr sukulainen

4 syyr lahja

5 syyr valmistettu jllk

6 syyr adv lähekkäinen päivä

7 syyr mA))% lähes

LS692

LS2 v:

On selvää, että tämä kreikkalainen variantti viittaa siihen, että Jaakobin kirje on kirjoitettu alunperin arameaksi. Se lähetettiin kaikille 12 sukukunnalle (eikä ainoastaan juutalaisille) (Jaak.1.1).

38. Ärsytti vai kielsivät?—Ap.t. 3:14

Teknisesti tämä ei ole jakautunut sana, vaan se on tapaus, jossa tärkeä kreikankielinen variantti selittyy helposti vastaavalla arameankielen sanalla (joka onkin jakautuneen sanan tärkein tehtävä).

"Te **kielsitte** Pyhän ja Vanhurskaan ja anoitte, että teille annettaisiin murhamies"

KJV: "But ye **denied** the holy One and the Just, and desired a murderer to be granted unto you;"

En löydä yhtään kreikankieliseen käsikirjoitukseen perustuvaa englanninkielistä versiota, jossa olisi **ärsytti**. Ei sillä tosin ole merkitystä, varianttien täytyy löytyä loppujen lopuksi kreikkalaisista versioista eikä englanninkielisistä versioista.

Tavallisissa bysanttilaisissa ja aleksandrialaisissa käsikirjoituksissa lukee ἡρνήσαθε , mikä tarkoittaa samaa kuin "**kieltää**" tai "hylätä".

Koodeksi D:ssä, joka kuuluu läntiseen käsikirjoitusperheeseen, jota ne, joiden mielestä UT on kirjoitettu alunperin kreikaksi ja ne, jotka uskovat, että se kirjoitettiin alunperin syyriaksi, pitävät niin suuressa arvossa, on lukutapa ἔβαρύνατε , mikä tarkoittaa samaa kuin **ärsyttää**.

Vastaava arameankielen sana Peshittassa on (Kaparthon), joka tarkoittaa samaa kuin "sinä kielsit". Se eroaa yhdellä kirjaimella sanasta (Kadarthon), joka tarkoittaa samaa kuin "sinä ärsytit".

On selvää, että koodeksi D:n tekijä luuli näkevänsä sanan "kadarthon", vaikka hän todellisuudessa näki sanan "kaparthon".

Henkilön, joka uskoo, että UT kirjoitettiin alunperin kreekaksi, on vaikea väittää, että kreikkalainen variantti selittyy vain yksinkertaiseksi kopioijan tekemäksi virheeksi, koska kreikankielen sanat ovat niin suuressa määrin toisistaan poikkeavat, mutta arameankielessä kirjoitetaan ja äännetään lähes samalla tavalla. Alkuperäinen kirja: [Was the New Testament Really Written in Greek?](#) by Raphael Lataster

[Html-versio kirjasta](#)

JATKUU

[Alkuun](#) | [Historia](#) | [Teologia](#) | [Eskatologia](#) | [Seurakunta](#) | [Profetia](#) | [Media](#) | [Eksytys](#) | [Arviointi](#) |
[Roomalaiskatolisuus](#) | [Uusimmat](#)

